

Gomarus
Meer dan school alleen

Jaarverslag **2020** **Financieel**

Versie 1.2 Definitief

Inhoudsopgave

	Voorwoord	4
A	Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	
	1. Grondslag, missie en visie van de school	5
	2. Juridische structuur	7
	3. Onderwijs	11
	4. Bedrijfsvoering	18
	5. Financiële stand van zaken	19
B	Continuïteitsparagraaf	
	1. Algemeen	26
	2. Overige rapportages	30
C	Verslag Raad van Toezicht	32
D	Jaarrekening	
	Grondslagen voor de jaarrekening	39
	Model A Balans per 31 december 2020	41
	Model B Staat van baten en lasten 2020	42
	Model C Kasstroomoverzicht 2020	44
	Overige toelichtingen	45
E	Overige gegevens	
	1. Bestemming exploitatiesaldo	66
	2. Niet uit de balans blijkende verplichtingen	66
	3. Niet in de balans opgenomen regelingen	66
	4. Gebeurtenissen na balansdatum	66
	5. Gegevens over de rechtspersoon	67
	6. Opgave bestaan nevenvestigingen	67
	7. Controleverklaring	67
	8. Vaststelling en goedkeuring	68

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag over het jaar 2020. Met dit jaarverslag willen we op hoofdlijnen verantwoording afleggen over reilen en zeilen op onze school.

Het jaar 2020 was niet zomaar een jaar zoals we dat gewend waren. De coronapandemie heeft een grote impact gehad op onze dagelijkse werkzaamheden. Met name in de periode dat leerlingen helemaal niet naar school konden komen, maar ook in de periode dat het beperkt kon. Dat doet wat met leerlingen en met ons. Ook het feit dat er geen centraal eindexamen werd afgenomen werd als bijzonder vreemd ervaren.

Daarnaast is van onze personeelsleden veel gevraagd in het achterliggende jaar. Bijna zonder uitzondering heeft men voor het onderwijs gekozen vanwege de contacten met de jongeren. En dat contact was er bijna niet! Het was een ontzettend moeilijke tijd. We zijn hen dan ook bijzonder dankbaar voor de wijze waarop ze in deze tijd het werk zijn blijven doen.

Toch was er elke dag een geopende Bijbel. Elke dag kon worden gesproken over de roepstem die van deze pandemie uitgaat. Telkens weer opnieuw kon worden gesproken over de meest wezenlijke zaken van het leven.

Eén van onze leerlingen overleed onverwacht aan het einde van het jaar. Een schok ging door onze school. Opnieuw kwam een roepstem tot ons allen!

We mogen dankbaar zijn dat er nog reformatisch onderwijs is, ook al komt daar soms veel op af. Dat hebben we gezien in het artikel wat verscheen in het NRC van zaterdag 24 april jl. Het heeft ons als school diep geraakt dat er leerlingen zijn die zich niet veilig voel(d)en in onze school. Ondanks dat er het nodige op het artikel valt af te dingen, beseffen we dat de school voor alle leerlingen een veilige plaats moet zijn. Het doet pijn als dat niet het geval blijkt te zijn.

Financieel gezien moesten we rode cijfers schrijven, doch ze waren minder negatief dan we begroot hadden. Al met al kunnen we concluderen een jaar met veel wederwaardigheden. We hopen dat er het komende jaar wat meer rust in de school zal zijn. Dat is goed voor al onze jongeren. We hopen ook dat het dagelijkse onderwijs wordt gezegend aan de harten van allen die aan onze school zijn verbonden. Gezegend tot welzijn op de reis door dit leven, maar bovenal gezegend op reis naar onze eeuwigheidsbestemming.

Ir. Chr. J. Flikweert
Voorzitter CvB

A Toelichting jaarverslag 2020

1. Grondslag, missie en visie van de school

1.1 Grondslag

De Gomarus Scholengemeenschap voor vmbo, mavo, havo en vwo is een reformatorische school. De grondslag is verwoord in artikel 2 van de statuten van de Vereniging en luidt als volgt:

'De Vereniging is gegrond op het onveranderlijke Woord van God, naar de overzetting daarvan uit de oorspronkelijke talen, op last van de Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden en volgens besluit van de Nationale Synode, gehouden te Dordrecht in 1618 en 1619, nader uitgedrukt in de Drie Formulieren van Enigheid, zoals die zijn vastgesteld door voornoemde Synode.'

1.2 Missie en visie

De missie van de Gomarus scholengemeenschap is het geven van onderwijs dat gebaseerd is op de grondslag, de Bijbel en de belijdenisgeschriften en dat gekenschetst wordt door de kernwoorden 'bewogen, bevlogen en betrokken'. De grondslag wordt als leidraad gebruikt bij het uitzetten van beleid, gebaseerd op deze drie kernwoorden en het vertalen daarvan naar de praktijk. Deze drie kernwoorden duiden we als volgt:

Bewogen

Bewogenheid duidt in eerste instantie op het belang dat gehecht wordt aan het eeuwig heil van onze medemens. Binnen de school betekent dit primair het heil van leerlingen en collega's en daarnaast van allen die bij de school betrokken zijn. We belijden dat eenieder bekering nodig heeft en dat die alleen verkregen kan worden door de genade van God, middels de verzoening door het lijden en sterven van de Heere Jezus Christus en de toepassing daarvan door de Heilige Geest. In tweede instantie duidt bewogenheid op zorg voor elkaar, in velerlei opzicht. Het betreft dan de tweede tafel van de wet: je naaste liefhebben als jezelf. Dat betekent het goede zoeken voor de ander: je leerling, je collega, je leidinggevende, je teamlid, maar ook voor je naaste buiten de school.

Bevlogen

Het woordenboek geeft voor bevlogen een aantal betekenissen en synoniemen: bezielde, geestdriftig, vurig, gedreven, zeer enthousiast en met veel ideeën. Bevlogen collega's staan open voor nieuwe ideeën en dragen hun bevlogenheid over aan anderen in hun omgeving. Dat is precies waar de Gomarus voor staat; een school waar Bijbels gefundeerde zaken overgedragen worden op en gedeeld worden met leerlingen. Maar waar ook, door gedegen vakmanschap en kennis, leerlingen enthousiast gemaakt worden voor een vak, voor een beroep. Door deze bevlogenheid krijgen leerlingen van de Gomarus goed onderwijs en worden ze gestimuleerd en nieuwsgierig gemaakt verder te leren, zodat zij binnen de samenleving kunnen functioneren en hun talenten gebruiken. Onder de samenleving verstaan we gezin, kerk en maatschappij. Om dit te realiseren, is er (naast de door de overheid voorgeschreven vakken) specifieke aandacht voor godsdienstige opvoeding, toerusting en vorming om als christen te staan in de maatschappij. Met 'staan in de maatschappij' wordt naast het zich 'staande houden' ook bedoeld, het in staat zijn om het christen-zijn uit te dragen en met Gods hulp Wet en Evangelie te verkondigen in gezin, kerk en maatschappij. Leerlingen leren keuzes te maken binnen de grenzen van hun verantwoordelijkheid. Verder leren ze inzicht te geven in hun vorderingen. Leerlingen worden zo begeleid in hun ontwikkeling dat zij leren verantwoordelijkheid te dragen voor hun eigen leren. Ze worden gestimuleerd verantwoordelijkheid te dragen, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor anderen. Hopelijk resulteert dit in een bevlogen leerling. Bevlogenheid heeft ook alles te maken met de houding van docenten, ondersteuners en leidinggevendenden van de school. Het gaat over geïnspireerd zijn, een doel voor ogen hebben en bezieling uitstralen. Geen vat (met kennis) vullen, maar een vuur ontsteken. De Gomarus streeft naar

een inspirerende en professionele cultuur. Een cultuur die gericht is op kwaliteit en ontwikkeling van de vakman of -vrouw in elke discipline. Dit vatten we samen onder de term 'inspirerend onderwijs'. In de pedagogisch-didactische visie wordt dit verder uitgewerkt.

Betrokken

Betrokkenheid geeft aan dat je om de ander geeft. De ander: een leerling, een docent, een leidinggevende, een medewerker of een ouder. Betrokkenheid geldt over en weer; een veilige gemeenschap van werkelijke verbondenheid. Het gaat dan om zowel de fysieke als sociale veiligheid voor alle geledingen binnen de school. Een veilig klimaat is een voorwaarde voor een goed leerklimaat. Leerlingen moeten zich binnen de school op hun gemak voelen, ook als het gaat om leerlingen die extra zorg behoeven of een aangepast programma nodig hebben. Ook docenten en onderwijsondersteunend personeel moet zich veilig weten binnen de school. Dat betekent ook de mogelijkheid hebben om vragen en problemen voor te leggen aan anderen, met als doel gezamenlijk ervan te leren en te professionaliseren.

1.3 Identiteit

Het inhoud geven aan en het bewaken van de identiteit is een belangrijke taak voor het personeel en de directie van de school, het College van Bestuur (CvB), de Raad van Toezicht (RvT) en het Verenigingsbestuur (VB). In het *Strategisch beleidsplan 2021-2025* (verder SBP) zijn een aantal speerpunten met betrekking tot de identiteit opgenomen. Daarin staat onder andere:

'De school die we voor ogen hebben, onze Gomarus, is een school waar leerlingen, ouders, personeel, directie, CvB, RvT en VB vanuit de vaste waarden van Gods Woord geïnspireerd zijn en elkaar inspireren. Inspiratie betekent dat je een doel voor ogen hebt en dat bezield nastreeft. Dat houdt in leven vanuit vaste waarden, het hebben van idealen, het proberen het hart van de ander te raken en dienstbaar te zijn. Gods Woord vat de verticale en de horizontale lijn kernachtig samen met: 'God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf'. De Heere geve door Zijn genade dat dit praktijk mag zijn en steeds meer worden op de Gomarus'

In de praktijk betekent dit dat de Bijbel dagelijks wordt geopend en besproken. Romeinen 10 zegt daarvan: 'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.' Alle vakken worden gegeven vanuit een Bijbels mens- en wereldbeeld. In het bijzonder komt dat aan de orde bij vakken als godsdienst, geschiedenis, maatschappijleer, Nederlands en culturele kunstzinnige vorming. Voor elk schooltype is er een programma voor 'toerusting en vorming'. De identiteit heeft ook een belangrijke plaats in werkweken (waaronder de burgerschapsweek) en bij excursies. Het personeel heeft regelmatig bezinningsmomenten. Dat kan schoolbreed zijn, maar ook binnen teams, vakgroepen en afdelingen worden studie- en bezinningsmomenten belegd. Bij de opening van het schooljaar, bij een themavergadering met Verenigingsbestuur, Raad van Toezicht, College van Bestuur en directie, bij ouderavonden en bij de bijeenkomst met de kerkenraden uit de regio staat het thema 'identiteit' centraal.

1.4 Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Gezin, kerk en school

De Gomarus is opgericht om het mogelijk te maken dat de opvoeding thuis en het onderwijs in de kerk aansluiten bij de vorming van de leerlingen op school. De doopbelofte die de ouders in de kerkelijke gemeente hebben afgelegd, heeft ook een verwijzing naar het onderwijs: 'In de voorzeide leer naar uw vermogen te onderwijzen, te doen en te helpen onderwijzen'. Om deze eenheid zoveel als mogelijk te bewaken, is het nodig dat de school een helder beleid voert wat betreft de benoeming van personeelsleden en de toelating van leerlingen. Goede contacten met ouders en kerkenraden zijn essentieel voor het in stand houden van de identiteit van de school. Pas als we gezamenlijk vanuit de grondslag en met respect voor elkaar rondom de leerling staan, krijgt deze eenheid van gezin, kerk en school inhoud.

Identiteitsverklaring

Van ouders van leerlingen wordt verwacht dat zij de grondslag van de school van harte onderschrijven.

2. Juridische structuur

2.1 Verenigings- en bestuursstructuur

De Gomarus heeft een bestuursstructuur die voldoet aan de 'Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019'. Binnen de structuur van de Gomarus is daarbij een belangrijke plaats voor de Vereniging en het Verenigingsbestuur weggelegd. De hoofdelementen van deze structuur zijn:

- A. Een Vereniging met een Verenigingsbestuur dat zich primair richt op behoud en versterking van de identiteit van de school. Onder deze Vereniging ressorteerden twee stichtingen: Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatische grondslag te Gorinchem (Stichting VO) en Stichting Vermogensbeheer te Gorinchem (Stichting VB).
- B. In de Stichting VO zijn de schoolactiviteiten van de school ondergebracht, met daarbinnen een scheiding tussen bestuur en toezicht. In deze stichting bestaat de bestuursstructuur uit het College van Bestuur (CvB, 'eenhoofdig') en de Raad van Toezicht (RvT, zeven leden).
- C. De Stichting VB, waarin het private vermogen van de Vereniging is ondergebracht. Deze stichting is echter per 30-09-2020 opgeheven (zie 5.4).

Vanuit het VB zijn een tweetal commissies gevormd, die door het Verenigingsbestuur zijn gemandateerd om beslissingen te nemen: de Benoemingscommissie en de Toelatingscommissie. Daarnaast houdt het Verenigingsbestuur visitaties bij de verschillende vakgroepen om structureel met hen over identiteitszaken te spreken en de resultaten van deze gesprekken terug te koppelen naar het CvB. Het Verenigingsbestuur geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het CvB met betrekking tot de identiteit van de school.

2.2 Horizontale verantwoording

Op regelmatige basis communiceren we met de betrokkenen. Daarvoor zijn een aantal platformen waaraan we verantwoording afleggen en waar overleg plaatsvindt:

- Leden van de schoolvereniging (500+): via de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering en incidenteel via e-mail.
- Ouders/verzorgers van leerlingen: middels ouderavonden, nieuwsbrieven, oudertevredenheidsonderzoek, indien nodig (intensief) individueel contact.
- Kerkenraden: jaarlijkse bijeenkomst.
- Bedrijfsleven: via School & Bedrijf en individuele contacten rondom stageplaatsen.

2.3 College van Bestuur en directie

Het bevoegd gezag van de school is het College van Bestuur. Dit college is op de Gomarus eenhoofdig ingevuld door dhr. ir. Chr.J. Flikweert. In 2020 bestond de directie uit drie personen:

- De directeur onderwijs (teams): dhr. C. van Rijswijk.
- De directeur onderwijs (vakgroepen en leerlingenzorg): dhr. J.W.S. Arkerbaats.
- De directeur bedrijfsvoering: dhr. J. de Deugd.

Onderwijskundig gezien is de school een 'matrixorganisatie'. Enerzijds wordt gewerkt met teams, teamleiders en een directeur onderwijs (teams). Anderzijds maakt elke docent ook deel uit van een vakgroep, met een vakgroepleider en een directeur onderwijs (vakgroepen). De directeur onderwijs (vakgroepen) is ook verantwoordelijk voor de leerlingenzorg en het inhoud geven aan de beleidsondersteunende taken die door LD-docenten worden uitgevoerd. De directeur bedrijfsvoering beheert de portefeuilles: facilitaire zaken (conciërges, catering, onderhoud gebouwen etc.), financiën, informatie- en communicatietechnologie (ICT), kwaliteit, logistiek (roosters etc.), personeel & organisatie en marketing & communicatie.

Op grond van de aanbeveling in de 'Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019' worden in dit jaarverslag de nevenfuncties van de bestuurder en de directie vermeld:

- Dhr. Chr.J. Flikweert:
 - Sinds 2002 bestuurslid afdeling SGP in Veenendaal, voorzitter (onbezoldigd).
 - Sinds 2003 eigenaar Spero bv te Veenendaal.
 - Sinds 2009 Commissie van beroep VBSO m.b.t. geschillen personeelszaken (onbezoldigd).
 - Sinds 2018 lid van de ledenadviesraad (LAR) van de VO-raad (onbezoldigd).
 - Sinds 2020 lid van de RvT van 'School en bedrijf' (onbezoldigd).
- Dhr. J.W.S. Arkerbaats:
 - Sinds 2006 ambtsdrager van de hervormde gemeente Giessendam/Neder-Hardinxveld (PKN) (onbezoldigd). Dit is begin 2020 beëindigd.
- Dhr. J. de Deugd:
 - Sinds 2008 ambtsdrager Gereformeerde Gemeente te Krimpen aan den IJssel (onbezoldigd).
 - Sinds 2010 voorzitter van de Lokale cliëntenraad (LCR) van Woon- en zorgcentrum d' Amandelhof (Cedrah) in Capelle aan den IJssel (onbezoldigd).
 - Sinds 2011 secretaris van de Centrale cliëntenraad (CCR) van Cedrah (onbezoldigd).
 - Sinds 2015 lid themacommissie Bedrijfsvoering en goed werkgeverschap van de VO-raad (onbezoldigd).
 - Sinds 2016 penningmeester en lid dagelijks bestuur deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ) van de Gereformeerde Gemeenten (onbezoldigd).
 - Sinds 2019 2^e secretaris van het deputaatschap tot hulpverlening in Bijzonder Noden (BN) van de Gereformeerde Gemeenten (onbezoldigd).
- Dhr. C. van Rijswijk:
 - Geen nevenfuncties.

Jaarlijks wordt het functioneren van het College van Bestuur geëvalueerd. Dit gebeurt door de Raad van Toezicht. Als voorbereiding hierop voert het CvB een zelfevaluatie uit aan de hand van een aantal aandachtsgebieden (op basis van het Regelement Bestuur van de Stichting VO). Daarnaast voert de remuneratiecommissie gesprekken met verschillende geledingen binnen de school. Geëvalueerd zijn de volgende onderwerpen: identiteit, leidinggeven/leiderschap/persoonlijk functioneren, organisatieontwikkeling/visie/beleid en strategie, resultaten/kwaliteit/onderwijskundige sturing, communicatie en informatievoorziening, bedrijfsvoering en risicomanagement, relatie met de RvT/Verenigingsbestuur/MR en stakeholders. Vervolgens worden deze twee uitkomsten naast elkaar gelegd en besproken. De resultaten zijn vastgelegd in het verslag van het functionerings- en beoordelingsgesprek. Het resultaat voldoet ruimschoots aan de verwachtingen. Aandachtsgebieden die zijn benoemd, zijn: nog meer voeling houden met de verschillende afdelingen binnen de school; besluitvaardigheid in complexe personele dossiers bewaken; zorg dat het SBP nog meer een gezamenlijk document wordt; bij feedback meer aandacht vragen voor inhoudelijke zaken en persoonlijk optreden. Deze evaluatie heeft in februari 2020 plaatsgevonden.

2.4 Teams, vakgroepen en afdelingen

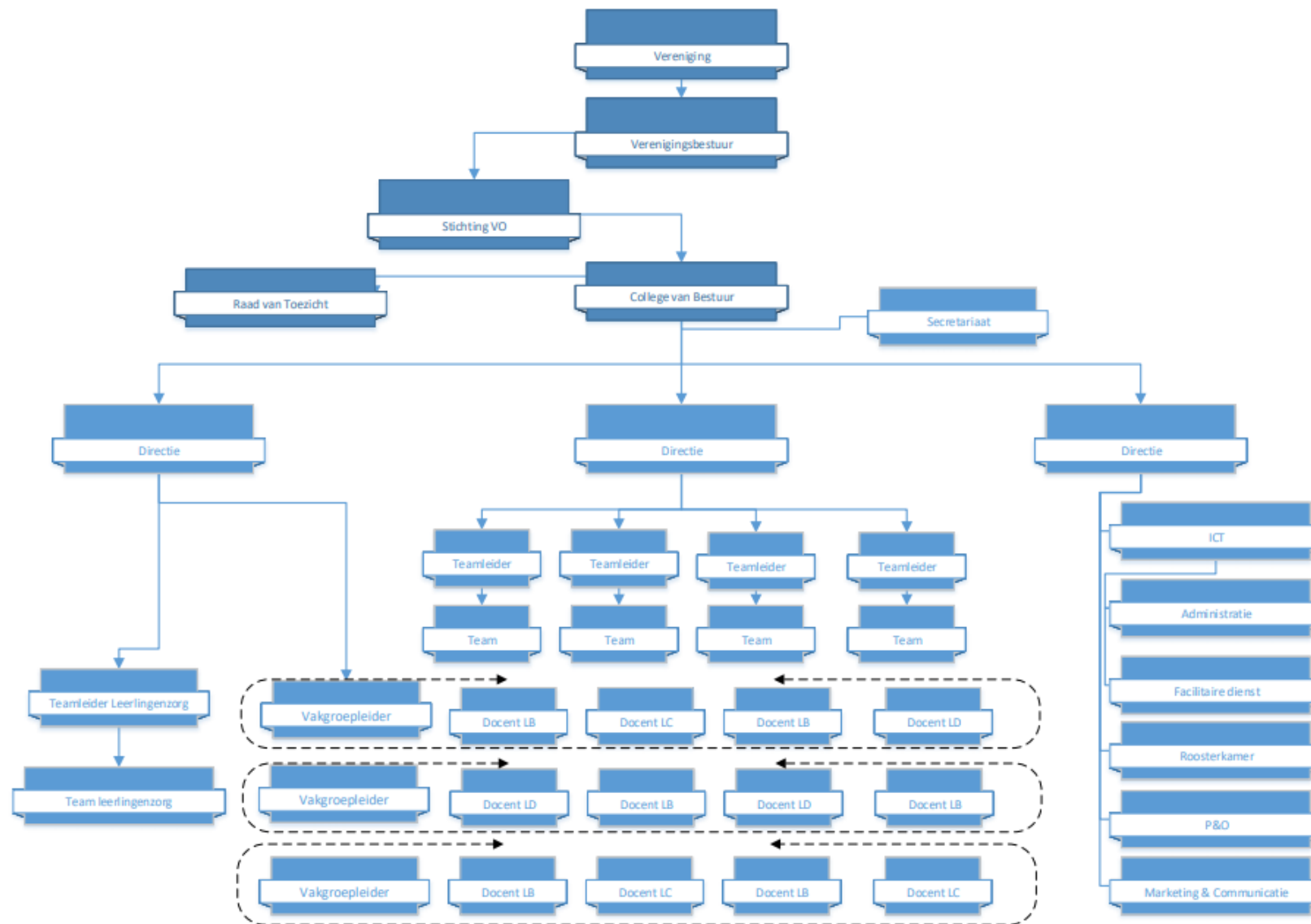
Negen teamleiders geven leiding aan de vijf teams binnen de school, waarvan een team zich richt op leerlingenzorg. De andere teamleiders zijn de direct leidinggevendenden van de docenten.

Alle docenten maken deel uit van een vakgroep. Onder aansturing van de vakgroepleider geven ze vorm aan de inhoud van het vak en de doorlopende leerlijnen. Door aandacht voor de positie van de vakgroepen ontstaat er een positieve spanning tussen de teams en de vakgroepen, die elk hun doelen willen verwezenlijken in het belang van de leerlingen. Dit levert afspraken op die recht doen aan zowel het team als de vakgroep.

De ondersteunende diensten zijn ondergebracht in de volgende afdelingen: facilitaire zaken, financiële- en leerlingenadministratie, ICT, logistiek, personeel & organisatie, marketing & communicatie en secretariaat (zie organogram op de volgende pagina).

Organogram Gomarus scholengemeenschap

2.5 Klachten

De gezamenlijke reformatische scholen hebben een 'Klachtencommissie reformatisch onderwijs'. Dit is een onafhankelijke commissie van deskundigen. In 2020 is er met betrekking tot de Gomarus één klacht binnengekomen die volgens het bestaande protocol is afgewerkt.

2.6 De pedagogisch-didactische visie

Onderdeel van het *SBP* is de pedagogisch-didactische visie. Dit document is tot stand gekomen met inbreng vanuit de verschillende geledingen binnen de school. Het is de 'richtlijn' voor het onderwijs op de Gomarus. Dit dient ook gebruikt te worden bij de selectie van een nieuwe onderwijsmethode of bij het ontwikkelen van een lessenserie. Deze visie geeft een goed beeld van het onderwijs dat we voorstaan. Voor de inhoud ervan verwijzen we naar het *SBP*.

2.7 Ontwikkelingen op gebied van governance

De Stichting VO heeft sinds 2009 een eenhoofdig CvB en een Raad van Toezicht (RvT) met zeven leden. Er wordt gewerkt met een Reglement Toezicht en een Reglement Bestuur. Recent is een geactualiseerde toezichtvisie en toezichtkader tot stand gekomen. De RvT heeft jaarlijks een extra overlegmoment met de MR ingevoerd. In 2020 is gesproken over de impact van de 'Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019'.

De 'Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019' wordt gehanteerd door het CvB en de RvT van de Gomarus. De code wordt integraal toegepast. Eén kanttekening is daarbij te maken: in de code wordt een stevig gewicht toegekend aan de regionale verantwoordelijkheid voor een passend onderwijsaanbod. Wij erkennen dat daar een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt, maar die stijgt niet uit boven de primaire verantwoordelijkheid naar de achterban van de Gomarus: ouders die de school hebben opgericht en Bijbelgetrouw christelijk onderwijs willen voor hun kinderen.

3. Onderwijs

Het beleid van de Gomarus is gericht op het geven van goed onderwijs dat voldoet aan alle wettelijke kaders en in lijn is met de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. Dit onderwijs wordt aangeboden aan kinderen van ouders die de grondslag van de school onderschrijven conform de ruimte die artikel 23 van de grondwet daarvoor biedt. De Gomarus biedt het volgende onderwijs aan:

- vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg (inclusief lwoo)
- mavo
- havo
- vwo

Daarnaast is Passend Onderwijs ingevoerd conform de afspraken binnen het landelijk samenwerkingsverband van reformatische scholen. Dat houdt in dat er nagenoeg inclusief onderwijs wordt gegeven en er weinig leerlingen worden doorverwezen naar het speciaal voortgezet onderwijs. Ook is er een samenwerking met het mbo (Hoorndreef College), zodat een deel van de vmbo-leerlingen hun mbo-opleiding (niveau 2 en niveau 3) op de Gomarus kunnen afronden.

3.1 Onderwijs, de hoofdlijnen

Algemeen

Het jaar 2020 zal als een bijzonder jaar de geschiedenis in gaan. Begin van dat jaar kregen we te maken met de coronapandemie, waardoor onderwijs geven een hele andere dimensie kreeg. Ook is 2020 het jaar waarin het nieuwe SBP tot stand kwam.

Corona

De pandemie heeft ook het schoolgebeuren op z'n kop gezet. Verschillende lockdownperiodes, onderwijs op afstand, gewijzigde examens en coronabesmettingen, zowel onder leerlingen als personeelsleden binnen de school. Zonder op alle details in te gaan hieronder een paar hoofdlijnen:

- De leerachterstanden in schooljaar 2019-2020 vallen voor zover we kunnen zien mee.
- Er zijn weinig zittenblijvers, bepaalde leerlingen is het voordeel van de twijfel gegeven. Dit zal in schooljaar 2020-2021 wel tot extra afstroom leiden.
- Er is extra ondersteuning ingezet met subsidiegelden in samenwerking met 'ons' huiswerkbureau en een andere externe organisatie.
- De werkdruk voor docenten is hoog, zeker voor hybride lessen.
- Het aantal besmettingen onder medewerkers is hoog, bijna 30% van alle personeelsleden heeft een coronabesmetting opgelopen in of buiten de school. Enkele medewerkers zijn erg ziek geweest en volgen een revalidatietraject.
- Gedurende het jaar zijn enkele evaluaties gehouden onder leerlingen, ouders en personeel. Op basis daarvan zijn verbeteringen doorgevoerd.

Nieuwe Strategisch beleidsplan

Eind 2020 is het nieuwe SBP goedgekeurd door de RvT en vastgesteld door het CvB. Dat is door omstandigheden later dan gepland. Vandaar dat naam is gewijzigd naar '2021-2025'. Er zijn vele beleidspunten opgenomen; de belangrijkste aandachtsgebieden zijn:

- Het primaire proces met hoge onderwijsopbrengsten continueren op een vergelijkbaar niveau. De lat qua verwachte onderwijsopbrengsten wordt niet hoger gelegd.
- Versterken van de eigenheid van de school als reformatische school.
- Reductie van de lessentabel met 10 tot 15%, met als doelen:

- Minder overladen programma voor leerlingen.
- Meer ruimte voor maatwerk voor leerlingen.
- Enige reductie van de lesgevende taak en ruimte creëren voor ontwikkeltijd en LPB.
- Op lange termijn een gezonde financiële huishouding.
- Financiële ruimte voor innovaties.
- Stimuleren van techniekonderwijs. Er komt een aantal leerlijnen waarbij het omgaan met techniek structureel wordt opgenomen in het curriculum voor mavo en havo.
- Samenwerking in de regio om tot een Innovatie- en Afstudeercentrum te komen samen met de lokale overheid en het bedrijfsleven. Versterken van de samenwerking en synergie tussen scholen en bedrijven en daardoor beter inspelen op de arbeidsmarkt.

Elementen van het gevoerde beleid

Corona heeft een groot stempel gezet op het jaar 2020. De primaire aandacht is uitgegaan naar het continueren van het onderwijs, op school of op afstand. Onderwijs op afstand geven, was voor het gros van de docenten een totaal nieuwe manier van lesgeven. Er is veel tijd geïnvesteerd in het begeleiden van docenten. Gelukkig was de infrastructuur grotendeels op orde. Elke docent heeft o.a. zijn of haar eigen laptop. Er zijn wel additionele investeringen gedaan voor hulpmiddelen in de klas voor online lesgeven. Ook is de internetverbinding uitgebreid en geoptimaliseerd.

Onderwijskundig hebben de ontwikkelingen op een laag pitje gestaan om de docenten en ondersteuners niet extra te belasten. Het introduceren van onderwijs op afstand is op zich al een enorme onderwijskundige ontwikkeling.

Daarnaast is er met name aandacht besteed aan het voorbereiden van meer techniekonderwijs in het curriculum. Ook zijn de eerste stappen genomen om de lessentabel te reduceren zoals genoemd bij het nieuwe SBP.

Een kernpunt van aandacht is het verder implementeren van Toerusting en Vorming, in lijn met de identiteit van de school. Daarvoor is een extra LD-docent benoemd om dit proces uit te bouwen en te begeleiden.

Zaken met een politieke of maatschappelijke impact (overheidsprioriteiten)

Samen met de andere reformatische VO-scholen is een visie ontwikkeld op burgerschap, anticiperend op de komende wetgeving op dit gebied. De implementatie van deze visie zal de komende jaren gezamenlijk worden opgepakt.

Algemene maatschappelijke onderwerpen

Passend onderwijs: de Gomarus maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband van de reformatische VO-scholen. Gezamenlijk hebben we een gedeelde visie om de leerlingen uit onze achterban die ondersteuning nodig hebben zo veel als mogelijk is binnen de reguliere scholen op te vangen. Dat tendert naar grotendeels inclusief onderwijs. Daarvoor is een scala aan ondersteuningsmogelijkheden opgezet. Zo heeft de Gomarus een s-klas, i-klas en t-klas waarbij leerlingen afhankelijk van hun ondersteuningsbehoefte de juiste begeleiding kunnen krijgen, tot en met intensieve cluster 4-begeleiding.

De ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband is beperkt. Het overgrote deel van de beschikbare gelden gaat regelrecht naar de school. Er loopt nu een onderzoek in hoeverre het samenwerkingsverband meer ondersteunend zou kunnen zijn bij zware zorgvragen.

Voor Iwoo is door het samenwerkingsverband gekozen voor de mogelijkheid van opting-out. Dit geeft de mogelijkheid om de Iwoo-gelden te besteden aan de leerlingen die daar het meest behoefte aan hebben.

Allocatie van middelen: de allocatie van middelen gebeurt centraal voor de beide vestigingen. Er is geen aparte budgetallocatie voor Zaltbommel en Gorinchem. Gestuurd wordt op optimalisatie van de leerlingenverdeling over de verschillende klassen om het aantal klassen te beperken en daarmee de personeelskosten betaalbaar te houden. Daarnaast is er blijvend aandacht voor het beperken van de overhead. Er is behoefte aan allocatie van middelen voor innovatie. Nu worden voor voorzienbare

projecten in de begroting posten opgenomen, maar voor onvoorziene innovaties en projecten zijn geen financiële middelen gereserveerd.

Toetsing en examinering: in 2020 is de examinering totaal anders verlopen dan gebruikelijk. Het Centrale Examen (CE) is komen te vervallen. Het schoolexamen was maatgevend voor de diplomering. Daarvoor is op een aantal punten het PTA aangepast, zodat de kerndoelen getoetst zijn. Dit is goed verlopen. De examenresultaten waren vergelijkbaar met die van de afgelopen jaren: tussen de 97 en 100% geslaagden.

Tegelijk is gewerkt aan de aanbevelingen van het onderzoek van de VO-raad m.b.t. examinering. De rol en de verantwoordelijkheden van de examencommissie zijn opnieuw onder de loep genomen en beschreven. Bij het schoolexamen is meer focus op het afsluitend karakter. Er wordt gewerkt aan het vergroten van de schoolspecifieke elementen in het schoolexamen. Daarnaast zijn alle procedures nogmaals gecheckt. Die waren goed en die zijn goed.

Maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen'

Een definitie van de maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen' is: het bewust richten van ondernemersactiviteiten op waardecreatie in drie dimensies – people, planet and profit – en daarmee op de bijdrage aan maatschappelijke welvaart op lange termijn.

- People: de kernactiviteit van de Gomarus. Ontwikkeling van leerlingen als voorbereiding op een plaats in gezin, kerk en maatschappij. Ook de ontwikkeling en begeleiding van medewerkers krijgt veel aandacht (professionele leergemeenschappen, plg's).
- Planet: voor de gebouwen zijn duurzaamheidsmaatregelen getroffen. Voor de leerlingen zijn er onderwijskundige projecten om het duurzaamheidsbewustzijn te bevorderen, o.a. de duurzaamheidschallenge. Daarnaast worden er vanuit de school verschillende goede doelenprojecten gesteund in binnen- en buitenland met intensieve betrokkenheid van leerlingen vanuit de gedachte 'je naaste liefhebben als jezelf'.
- Profit: de school is een non-profitorganisatie met aandacht voor een goede bedrijfsvoering en continuïteit.

Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen

- Landelijk samenwerkingsverband Passend Onderwijs (samen met alle reformatische V(S)O-scholen).
- Sterk Techniek Onderwijs (STO) met andere VO-scholen in de regio (Gilde Vakcollege Techniek, Omnia en het Willem van Oranje College).
- RAOS.
- School & Bedrijf (samenwerking tussen VO-scholen, bedrijfsleven en lokale overheden, o.a. organiseren van Game-On.)

Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen, waaronder samenwerkingsverbanden

- Samenwerkingsverband: verdere implementatie van Passend Onderwijs; voorkomen van thuiszitters; op weg naar inclusief onderwijs.
- RAOS (continueren reguliere activiteiten).

Ontwikkelingen op het gebied van onderzoek

Samen met scholen, bedrijven en overheden uit de regio wordt de haalbaarheid van een 'Innovatie- en Afstudeercentrum' onderzocht. Bij een positief resultaat van dit onderzoek verwachten we de realisatie in het voorjaar van 2023.

Prestatiebox

De 'prestatiebox' is een initiatief van de overheid om de kwaliteit van het onderwijs zichtbaar te verhogen. Daarvoor bestaat vanaf 2012 de regeling 'Actieplannen beter presteren en Leraar 2020 – een krachtig beroep!' Deze regeling wordt ook wel genoemd 'Regeling Prestatiebox Voortgezet Onderwijs'. Hiervoor zijn extra gelden beschikbaar gesteld. Echter, tegelijkertijd legt de overheid vast wat zij daarvoor terug wil zien. Deze doelen zijn getoetst aan ons SBP. Hieruit blijkt dat deze parallel lopen aan elkaar, zodat nauwelijks aanpassing van het reeds uitgestippelde beleid nodig is. Hieronder volgen de gebieden waar onze school extra aandacht aan besteedt.

- Leerlingen behalen goede prestaties op de kernvakken én worden breed gevormd:
 - Hier wordt met name op Engels ingezet. Leerlingen komen gemiddeld twee niveaus (CVS) lager dan het landelijk gemiddelde vanuit de basisschool binnen. Er wordt extra aandacht aan gegeven door het aantal lessen uit te breiden. Daarnaast namen we deel aan een lectoraat Engels. Dit lectoraat is inmiddels opgevolgd door een Kenniskring.
- Opbrengstgericht werken. De plannen hierbij zijn:
 - Structureel de opbrengsten blijven volgen.
 - Extra examentrainingen (laten) geven.
 - Extra lessen geven.
 - Invoeren van nieuwe genormeerde toetsen.
 - Cursussen/opleiden docenten.
 - Schoolleiders professionaliseren.
- Omgaan met verschillen:
 - Invoeren van plusklassen.
 - Toekennen taakuren voor LD-docent in verband met differentiatie.
 - Toekennen taakuren voor LD-docent didactiek.
- Ambitieuze leercultuur:
 - Nieuwe maatwerktrajecten starten.
 - Opvolgen van de pilot projectklas in mavo 2.
 - Vwo+-programma, vwo-top (verder) uitrollen, ook naar de bovenbouw.
- Goed HRM-beleid:
 - Bestaande personeelsdossiers reorganiseren en digitaliseren.
 - Uitbreiden opvolgingsproces van functioneringsgesprekken.
 - Vergroting van de zelfreflectie: niet sparen, maar sparren.
 - Stimuleren van het volgen van deskundigheidsbevordering, o.a. door het volgen van de PLG's.
 - Stimuleren om meerdere en/of hogere bevoegdheden te halen.
 - Verbeteren tevredenheid van beginnende docenten.
 - Verbeteren begeleiding startende docenten en duale studenten.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg is een integraal onderdeel van de organisatie. De verantwoordelijkheid voor het leveren van kwaliteit ligt bij elke medewerker, maar daarnaast is wel een kwaliteitszorgsysteem nodig om te borgen dat het geleverde onderwijs en de diensten van een blijvend goed niveau zijn.

Daarvoor hebben we een kwaliteitshandboek en -systeem waarin procedures zijn beschreven en waarin ook wordt bewaakt dat deze worden uitgevoerd.

Landelijk worden door de leden van de netwerkgroep 'Kwaliteit' ervaringen uitgewisseld en visitaties en audits georganiseerd. Leden van de netwerkgroep zijn de kwaliteitscoördinatoren van de reformatorische scholen.

In de toekomst willen we het huidige beleid continueren, waarbij zal worden ingespeeld op wijzigingen in het toezichtkader.

3.2 Onderwijs, enkele zaken eruit gelicht

Versterking techniek onderwijs

In de jaren 2018 en 2019 zijn gelden ontvangen om de technische beroepen een impuls te geven, de zogenaamde 'reparatiegelden'. In het jaar 2019 is een gedeelte van deze middelen aangewend vanuit de visie 'de basis op orde'. Dit heeft ertoe geleid dat we 'meer handen voor de klas' hebben ingezet. Dit is nodig om veilig te werken in de praktijklokalen en zorgt ervoor dat leerlingen beter worden begeleid in verschillende stadia van hun leerproces. Meer maatwerk zorgt voor meer dynamiek en inspirerend onderwijs. Begin 2020 is van deze gelden een gedegen stofafzuiging geïnstalleerd en is het theorielokaal van BWI voorzien van o.a. betere ICT-voorzieningen. Voor het restant van de gelden ligt het in de bedoeling om een overkapte ruimte te creëren voor de richting 'Infra', zodat onder alle weersomstandigheden hieraan kan worden gewerkt.

Vanaf 2020 loopt ook het traject dat wordt aangeduid met 'Sterk Techniek Onderwijs (STO)'. Er wordt gewerkt met een gezamenlijk plan van de vier 'techniescholen' uit de regio Gorinchem/Altena (Gilde Vakcollege Techniek, Omnia, Willem van Oranje College en Gomarus Scholengemeenschap) om het techniekonderwijs de komende vier jaar een impuls te geven. In onze regio is daar een bedrag mee gemoeid van meer dan negen miljoen euro. Het is een uitdaging en een enorme kans om het techniekonderwijs in de regio een duw te geven. Naast de techniescholen zijn ook de basisscholen, de techniekverwante opleidingen en het regionale bedrijfsleven nauw betrokken. Het leeuwendeel van de gelden wordt besteed om 'meer handen voor de klas' te continueren. Ook de professionalisering neemt een belangrijke plaats in. Verder is er extra aandacht voor de doorlopende leerlijnen en samenwerking met andere scholen en het bedrijfsleven.

Mbo

Zoals bekend is, zijn er ook studenten vanuit het Hoornbeek (Amersfoort) die hun opleiding volgen binnen de muren van de Gomarus SG. Zij werken met lesmateriaal van het Hoornbeek. Examinering van de studenten valt ook volledig onder verantwoordelijkheid van het Hoornbeek. De docenten die lesgeven aan deze studenten zijn echter in dienst van de Gomarus. Zij werken dan op basis van detachering voor het Hoornbeek. De Gomarus en het Hoornbeek hebben een overeenkomst getekend waarin verantwoordelijkheden en praktische zaken geregeld zijn. Denk hierbij aan de financiën en het doorrekenen van uren van docenten die lesgeven aan de studenten van het Hoornbeek. De studenten van niveau 2 zijn vooral gebaat bij een stuk duidelijkheid en bekendheid. Een belangrijke doelstelling is te zorgen voor een doorlopende leerlijn. Doordat de studenten hun opleiding vervolgen binnen een vertrouwde omgeving, komt dat hun resultaten ten goede.

Helaas moeten we constateren dat het aantal leerlingen terugloopt. Dit geldt met name voor de afdelingen 'Economie en Ondernemen' en 'Zorg en Welzijn'. Op dit moment lijkt het erop dat alleen de afdeling BWI overblijft met in totaal circa zestig studenten die een BBL-opleiding volgen op niveau 2 en 3. Overigens blijkt het een landelijke trend te zijn dat het aantal studenten voor opleidingen op niveau 2 terugloopt als gevolg van het teruglopend aantal leerlingen dat een basisberoepsgerichte opleiding volgt.

Internationalisering

Het afgelopen jaar hebben er weinig activiteiten plaatsgevonden. Voor de toekomst verwachten we het beleid uit het verleden te continueren, met een intensivering van uitwisselingsprojecten/programma's met scholen en bedrijven in diverse Europese landen. In dat kader is er opnieuw een Erasmus+-subsidie ontvangen.

Erasmus+-subsidie

Begin 2020 hebben verschillende collega's vanuit deze subsidie een internationale nascholing gevolgd. De samenwerking met de partnerschool heeft helaas maar beperkt kunnen plaatsvinden. We hopen dat dit op korte termijn meer gestalte zal krijgen.

4. Bedrijfsvoering

4.1 Personeelszaken

Strategisch personeelsbeleid

Aan strategisch personeelsbeleid is al jaren structureel aandacht besteed, enerzijds door voor de langere termijn prognoses te maken van de verwachte personeelsmutaties, anderzijds ook door regelmatig naast de gesprekkencyclus een vlootshouw te houden om personeelsleden goed in beeld te houden en na te gaan of extra begeleiding noodzakelijk is. Daarnaast is er een uitgebreid ondersteuningsteam voor het begeleiden van startende docenten. Ook wordt jaarlijks bij alle nieuw gestarte medewerkers geëvalueerd wat hun ervaringen zijn wat betreft de sollicitatieprocedure en kennismaking met de school.

Convenantmiddelen

Eind 2019 zijn de zogenaamde convenantgelden ontvangen. In het jaar 2020 zijn in overleg met de MR afspraken gemaakt over de inzet van deze gelden om de werkdruk te verminderen. De gelden worden besteed voor:

- Mentoruren voor de begeleiding van leerlingen.
- Inzet van lesvervangers om lesuitval te voorkomen en het aantal uren dat de docenten moeten invullen te verminderen.
- Inzet van ouderejaarsleerlingen als surveillant en toezichthouder tijdens pauzes.

Als gevolg van de lockdown is de inzet van lesvervangers en surveillanten in 2020 minder geweest dan gepland. Hierdoor zal ook na schooljaar 2021-2022 nog enige tijd gebruikgemaakt worden van deze gelden voor genoemde doelen.

Zaken met behoorlijke personele betekenis

Het project STO geeft de mogelijkheid om de formatie voor technisch onderwijs op vmbo-niveau enigszins uit te breiden. Er zijn extra lesvervangers ingezet vanuit de convenantgelden. Een aantal vacatures bleek moeilijk te vervullen, waardoor we genoodzaakt waren extra personeel in te huren via 'Westerduin Adhocdocent'.

Ontwikkelingen op het personele vlak

Het kost al jaren veel inspanning om voldoende gekwalificeerde docenten te benoemen. Nagenoeg elke benoemde docent moet nog (een deel van) zijn of haar opleiding volgen en afronden. Voor de toekomst willen we blijvend aandacht houden voor werving, identiteit en professionaliteit (o.a. door het stimuleren van het volgen van plg's).

Ontslagbeleid

Ook op onze school vinden er gedurende het schooljaar de nodige personele mutaties plaats. Er zijn altijd collega's die om hun moverende redenen besluiten de arbeidsovereenkomst met de Gomarus te beëindigen. Over het algemeen doet men dat niet eerder dan dat men zelf een andere betrekking heeft gevonden. Het komt ook voor dat een tijdelijk dienstverband niet wordt verlengd, of dat een vast dienstverband wordt opgezegd. Om in een vroegtijdig stadium hierop te kunnen participeren, maken we gebruik van een jaarlijkse gesprekscyclus. Indien er ondanks dit toch een moment van afscheid nemen komt, dan proberen we hier te allen tijde zeer zorgvuldig mee om te gaan. Zo wordt altijd gekeken of er de mogelijkheid is dat de medewerker op korte termijn in staat is elders aan het werk te komen. In voorkomende gevallen wordt overwogen een loopbaanbegeleiding aan te bieden om van werk naar werk te begeleiden. Op deze wijze proberen we te voorkomen, voor zover het mogelijk en reëel is, dat medewerkers (langdurig) in een uitkeringssituatie terechtkomen. Als er toch sprake is van een uitkeringssituatie, wordt er periodiek contact gelegd met de ex-collega om de situatie te bespreken en te bezien of er aan de wettelijke verplichtingen wordt voldaan.

4.2 Facilitair

Huisvesting/investeringen

In 2019 is de uitbreiding van de vestiging Gorinchem gereedgekomen. Tegelijk zijn daarbij ook een aantal interne verbouwingen afgerond. In 2020 zijn er geen ingrijpende ontwikkelingen m.b.t. huisvesting geweest. Alleen het reguliere onderhoud heeft plaatsgevonden. Vanuit de subsidiegelden wordt er begin 2021 een infrahal gebouwd waarin leerlingen onder alle weersomstandigheden kunnen 'werken'. We overwegen om op korte termijn de ventilatie uit het 'gebouw 2000' aan te pakken, wat echter een forse investering zou betekenen. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om subsidie of medefinanciering via de gemeente te ontvangen.

Duurzaamheid

Onze vestiging in Zaltbommel voldoet aan de BENG-norm. Ook in Gorinchem zijn de laatste jaren veel zonnepanelen gelegd. Verder besteden we continue aandacht aan het inregelen en optimaliseren van de installaties. Bij de mogelijke verbetering van de ventilatie in het 'gebouw 2000' overwegen we het gebruik van warmteterugwinning.

5. Financiële stand van zaken

5.1 Toelichting

Ook in financieel opzicht is 2020 een bijzonder jaar geworden. We starten met een tekort van €200.000. Gedurende het jaar zagen we mee- en tegenvallers. Vanaf het tweede kwartaal kregen we een wat beter beeld en zagen we dat het tekort wel een tekort zou blijven, maar wel minder groot zou zijn dan we bij het opstellen van de begroting hadden verwacht. Nu aan het einde van het jaar blijkt dat we uitkomen op een tekort van ongeveer €125.000. Daar zijn we aan de ene kant blij mee. Aan de andere kant blijft het wel een tekort. Enkele redenen voor dit tekort en voor de structurele tekorten die we in de toekomst zien, willen we hier noemen:

- We dragen zelf bij in de kosten van de nevenvestiging van Zaltbommel. Dit betreft zowel een stukje financiering (rente lening), als het feit dat er hierdoor een minder gunstige klassengrootte ontstaat.
- Ook de uitbreiding van ons gebouw in Gorinchem wordt niet volledig door de gemeente gefinancierd. Dit is met name het gedeelte van de interne verhuizingen, het aanpassen van de entree en de extra ruimte voor Passend Onderwijs en het mbo.
- De inzet van de convenantmiddelen. Deze hebben we in 2019 ontvangen en als baten genomen. De komende jaren zullen deze middelen worden ingezet en als lasten worden verantwoord.

Enkele jaren geleden toen we de studies maakten voor Zaltbommel en de uitbreiding in Gorinchem is uiteraard gekeken naar de financiële haalbaarheid. Toen waren een aantal omstandigheden echter

anders. De leerlingenprognose was hoger, de uitgaven van leerlingenzorg waren beduidend lager dan ze op dit moment zijn en de lessentabel is ongunstiger geworden, waardoor er meer lessen worden gegeven dan een aantal jaren geleden.

Zoals in de begroting ook is aangegeven, wordt op dit moment onderzocht op welke wijze de onderwijstijd, binnen de wettelijke kaders, kan worden aangepast, zodat binnen afzienbare tijd de exploitatie weer zwarte cijfers zal laten zien.

5.2 Toelichting op de resultaten ten opzichte van de begroting

Zoals gewoonlijk zijn er veel gebeurtenissen die van invloed zijn op het uiteindelijke resultaat. Het voert te ver om ze allemaal te noemen. Daarom beperken we ons hier tot de grootste verschillen. In hoofdstuk 'D Jaarrekening', onder model 'MB', staat een uitgebreidere toelichting.

- a) Van het Reformatorisch samenwerkingsverband is een extra bijdrage ontvangen van in totaal €60.000. Dit betreft voornamelijk een generiek hogere bijdrage per leerling en daarnaast een lagere aftrek vanwege minder verwijzingen naar het Speciaal Onderwijs.
- b) Door de coronacrisis zijn er fors minder uitgaven geweest voor studie- en reiskosten. Ook de uitgaven van de vakgroepen, en dan met name voor de praktijkvakken, waren lager dan begroot. Tot slot zijn er ook minder overwerkuren (waaronder ook steruren) uitbetaald, hoewel dit gedeeltelijk is gecompenseerd doordat er ook minder LPB-verlof werd opgenomen. In totaal schatten we dit bedrag op €200.000.
- c) Er moesten extra voorzieningen worden opgezet voor een bedrag van €110.000 in het kader van WGA en WW voor collega's van wie afscheid werd genomen, kortere of langere tijd geleden.
- d) Ten slotte werd er in totaal een bedrag van €75.000 betaald aan transitievergoedingen aan collega's van wie we dit jaar afscheid namen.

Punt a heeft deels een incidenteel en deels een blijvend karakter. We denken dat punt b niet structureel zal zijn, al zal het ook in 2021 nog van invloed zijn. De punten c en d betreffen incidentele gevallen, die weliswaar met enige regelmaat terugkomen.

5.3 Corona

Zoals is aangegeven, heeft corona ook gevolgen gehad voor het financiële resultaat. In eerste instantie zagen we extra kosten op ons afkomen vanwege annuleringen van excursies e.d. In enkele gevallen konden we de reservering doorschuiven naar het volgende jaar, in sommige gevallen ook niet. Op langere termijn bleek dat een aantal uitgaven sterk terugliepen. Denk hierbij aan de scholing- en nascholingskosten, reiskosten e.d. Ook de uitgaven van de vakgroepen waren fors minder, waarbij vooral gedacht moet worden aan de praktijkvakken. Anderzijds werden de kosten

van de aanschaf van boeken weer hoger, omdat er meer behoefte was aan een bepaalde vorm van digitalisering van het onderwijs. Wel is het zo dat van overheidswege tijdelijk gratis digitale materialen beschikbaar werden gesteld.

Op ICT-gebied zijn om het afstandsonderwijs te optimaliseren headsets en videocamera's aangeschaft. Daar deze over een termijn van vier jaar worden afgeschreven, hebben deze nauwelijks effect op de exploitatie van 2020. Omdat al onze docenten al beschikken over een laptop waren op dit gebied geen verdere investeringen nodig.

Aan het einde van het jaar is de subsidie 'inhaal- en ondersteuningprogramma's' aangevraagd en ontvangen om leerlingen te ondersteunen. De uitgaven hiervoor zullen voornamelijk in 2021 plaatsvinden.

5.4 Stichting Vermogensbeheer

Vorig jaar schreven we dat onderzocht werd in hoeverre het zinvol is om de Stichting VB als aparte stichting te laten voortbestaan. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat een aparte stichting geen toegevoegde waarde (meer) heeft. Opheffing heeft inmiddels plaatsgevonden. Taken en reserves zijn ondergebracht bij de Stichting VO. Het uiteindelijke resultaat hiervan is dat er twee aparte bestemmingsreserves zijn toegevoegd per 1 oktober 2020: een private bestemmingsreserve voor de vervoersactiviteiten voor een bedrag van €7.555 en een private algemene reserve voor een bedrag van €1.240.208. Over de resultaten van de Stichting VB is over de periode van 1 januari tot en met 30 september een apart jaarverslag samengesteld.

5.5 Subsidies

Ook het afgelopen jaar zijn weer diverse subsidies ontvangen. Dit laat een nogal wisselend beeld zien over de jaren heen.

- a) Een langlopende subsidie die voor onze school van belang is, is de zogenaamde lerarenbeurs. Hierdoor is het mogelijk om (beginnende) docenten studie-uren toe te kennen in hun normjaartaak. De hoogte van de subsidie is vaak afhankelijk van het aantal (beginnende) docenten dat een eerste of tweede studie begint. Enkele aanvragen werden ook afgewezen, omdat het plafond bij OCW was bereikt.
- b) Daarnaast hebben we opnieuw subsidies ontvangen voor zij-instromers ¹⁾.
- c) In het afgelopen jaar ontvingen we opnieuw subsidie om de doorstroom van leerlingen vanuit de mavo naar de havo en/of het mbo te verbeteren. Dit geld wordt ingezet voor extra huiswerkbegeleiding en het inzetten van buddy's, waarbij leerlingen op een individuele wijze worden geholpen om dat stapje extra te zetten dat nodig is om de doorstroming naar het vervolgonderwijs te verbeteren.
- d) Er is een derde en vierde subsidie aangevraagd en ontvangen voor een betere doorstroming van het PO naar het VO. Bij de ene richten we ons met name op het vak Engels, bij de andere vragen we meer aandacht voor techniekonderwijs ¹⁾.

- e) Via Erasmus+ is subsidie ontvangen voor activiteiten met een internationaal karakter.
- f) Vanuit het Reformatorisch samenwerkingsverband (Passend Onderwijs) wordt vier jaar lang een subsidie ontvangen voor hoogbegaafdheid. Het doel hiervan is om extra ondersteuning te kunnen geven aan leerlingen die meer- en/of hoogbegaafd zijn.
- g) Er is subsidie ontvangen voor 'versterking van het techniekonderwijs'. De zogenaamde reparatiegelden ontvingen we tot en met 2019 op voorhand. Vanaf 2020 worden ze per kwartaal achteraf ontvangen op declaratiebasis. Zie ook [3.2](#).
- h) Er is subsidie ontvangen i.v.m. leerachterstanden door corona in het kader van 'Inhaal- en ondersteuningsprogramma's'. Hierbij maken we gebruik van de kennis van Lector (Gorinchem) en van de Praktijk voor Remedial Teaching (in Zaltbommel) om onze leerlingen te ondersteunen ¹⁾.
- i) Ten slotte ontvingen we nog een aantal kleinere subsidies, zoals subsidies om voortijdig school verlaten te voorkomen, gezonde school enz.

¹⁾ Deze subsidies worden bij binnenkomst verwerkt als 'vooruit ontvangen subsidies OCW/EZ' ([2.4.10.2](#)). Zijn er kosten die betrekking hebben op deze onderwerpen, dan vallen deze bedragen vrij onder 'overige subsidies OCW/EZ' ([3.1.2.x](#)), of worden in mindering gebracht op gedane investeringen.

5.6 Overige ontwikkelingen

Functiemix

Om het imago van het leraarschap te verbeteren en de relatieve achterstand ten opzichte van het bedrijfsleven te verkleinen, is in 2008 door de overheid een meerjarig initiatief ontplooid om een groot aantal docenten een hogere functie te geven. Er zijn streefcijfers opgesteld waaraan een school moet voldoen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen scholen in de Randstad en scholen daarbuiten. Daar onze school in Gorinchem nog juist binnen de Randstadregio ligt, zijn de doelen hoger dan voor scholen buiten deze regio. Hiervoor wordt ook meer geld ontvangen. In 2014 is een tool ter beschikking gekomen, waarmee de scholen kunnen berekenen in hoeverre de ontvangen en toegezegde gelden voldoende zijn om de doelen te behalen. Onze school komt uit op een haalbaarheidspercentage van circa 61%. Dat wil zeggen dat de toegezegde middelen slechts 61% van de uitgaven zullen dekken. Vandaar dat volgens de regels een aanpassing van de doelstelling heeft plaatsgevonden naar 61%. Tot en met 2014 ontvingen we elk jaar meer geld voor de functiemix dan er uitgaven waren. Dit overschot werd verantwoord onder de post kortlopende schulden. Jaarlijks wordt bekeken wat de uitgaven zijn voor de functiemix. Eenzelfde bedrag valt vervolgens vrij vanuit

deze schuld en wordt verantwoord als baten. Ook moet worden opgemerkt dat Zaltbommel niet in de Randstadregio valt. Het gevolg daarvan is dat de inkomsten circa €80.000 lager zijn, waardoor de voorziening sneller zal zijn uitgeput. Wegens het vertrek van een aantal docenten in de loop van 2019 en 2020 waren de uitgaven (en dus ook de vrijval) lager dan het voorgaande jaar.

5.7 De financiële positie

De financiële kengetallen (ratio's) zijn bedoeld als indicator voor hoe de school ervoor staat en om eenvoudig te kunnen vergelijken met andere scholen. Helaas wordt in het sectorgemiddelde geen rekening gehouden met doordecentralisatie. Vergelijking van onze kengetallen met landelijke cijfers is in een aantal gevallen dan ook minder relevant. In de loop van 2020 is een bedrag van €1.250.000 vanuit de Stichting VB als private reserve aan het vermogen toegevoegd. Waar dit relevant is, zijn de kengetallen dan ook gesplitst in kengetallen gebaseerd op het publieke vermogen en kengetallen gebaseerd op het totale vermogen.

Financiële kengetallen

		<u>Signalerings</u>			<u>2019 sector</u>
		<u>grens</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>gemiddelde</u>
Solvabiliteit 1	Publiek	-	15%	15%	47%
	Totaal		22%	15%	
Solvabiliteit 2	Publiek	< 30%	31%	30%	62%
	Totaal		37%	30%	
Liquiditeit	Publiek	< 0,75	1,2	1,1	2,1
	Totaal		1,7	1,1	
Rentabiliteit	Publiek	3 jaar < 0%	-0,7%	0,7%	1,8%
	Totaal		-0,7%	0,7%	
Normatief vermogen	Publiek	> € 8.929.924	€ 1.965.011	€ 2.090.826	
Idem als % van de inkomsten	Publiek		11,1%	12,0%	
Theoretisch benodigd weerstandsvermogen	Totaal		€ 918.220	€ 920.016	
Beschikbaar weerstandsvermogen	Totaal		€ 3.215.344	€ 2.090.826	
Ratio weerstandsvermogen	Totaal		3,5	2,3	
Beschikbaar weerstandsvermogen %	Totaal		18,2%	12,0%	

Solvabiliteit 1

Het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

Daar het balanstotaal is toegenomen met het gebouw in Zaltbommel, is deze ratio niet meer vergelijkbaar met het landelijke cijfer.

Solvabiliteit 2

Het eigen vermogen en de voorzieningen als percentage van het balanstotaal.

Daar het balanstotaal is toegenomen met het gebouw in Zaltbommel, is deze ratio niet meer vergelijkbaar met het landelijke cijfer.

Liquiditeit (current ratio)

De vlottende activa in verhouding tot de kortlopende schulden.

Door dit cijfer wordt getoond in hoeverre een organisatie aan zijn korte termijnverplichtingen kan voldoen.

Rentabiliteit

De verhouding tussen het resultaat en de totale inkomsten.

In dit cijfer wordt de winstgevendheid uitgedrukt. De overheid ziet hier graag een marge van 0-5% en wordt ongerust als het kengetal meer dan drie jaar negatief is. Het hangt echter sterk af van de uitgangspositie om vast te stellen wat het streefpercentage moet zijn.

Normatief vermogen

Het totaal van $(0,5 \times \text{aanschafwaarde gebouwen} \times 1,27) + (\text{boekwaarde overige Materiële Vaste Activa}) + (0,5 \times \text{totale baten})$.

Indien het eigen vermogen hoger is dan het normatief vermogen, is dit het signaal dat er mogelijk sprake is van bovenmatig eigen vermogen.

Theoretisch benodigd weerstandsvermogen

De som van de individueel gekwantificeerde risico's gekwadrateerd en daar vervolgens de wortel van.

Dit is het vermogen dat theoretisch beschikbaar moet zijn om de risico's die de school loopt, op te kunnen vangen.

Beschikbaar weerstandsvermogen

Het eigen vermogen.

Het vermogen dat beschikbaar is om de risico's die de school loopt, op te kunnen vangen.

Ratio weerstandsvermogen

Het beschikbare eigen vermogen gedeeld door het theoretisch benodigde weerstandsvermogen.

Interne richtlijn van onze school is dat deze ratio niet onder de 1,2 of niet boven de 1,9 mag komen.

Op dit moment zitten we daar fors boven. Dit komt mede doordat het vermogen van de Stichting VB aan het beschikbare vermogen is toegevoegd. Zie ook [5.4](#).

Analyse van de kasstromen

In 2019 was de liquiditeit afgenomen. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door de uitbreiding aan de Hoefslag. Naast de gemeente Gorinchem hebben we daar als Gomarus zelf ook geïnvesteerd. We zien vanaf 2020 weer een stabilisatie, nadat het vermogen van de Stichting VB is toegevoegd.

Treasury management

In 2016 is de nieuwe 'Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016, nr. WJZ/800938 (6670), houdende regels voor onderwijsinstellingen omtrent het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten (Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016)' uitgekomen. Het treasurystatuut van de

Gomarus is in het najaar van 2016 hierop aangepast. In de dagelijkse praktijk wordt hier uitvoering aan gegeven door de overtollige gelden te plaatsen op 'risicomijdende' (spaar)rekeningen. Ook de lening die is afgesloten voor de financiering van het schoolgebouw in Zaltbommel (doordecentralisatie) is afgesloten in lijn met dit statuut. Overigens is voor deze lening een garantie afgegeven door de gemeente Zaltbommel.

5.8 Bestemming resultaat

Het resultaat over de publieke activiteiten van 2020 is onttrokken aan de publieke algemene reserve. Zoals blijkt uit bovengenoemde cijfers is het weerstandsvermogen groter dan nodig. In de meerjarenraming zien we echter dat de komende jaren een tekort op de exploitatie laten zien. Als beleid hebben we ervoor gekozen om deze tekorten om te buigen naar structureel evenwicht. Het overtollige vermogen zou dan door incidentele initiatieven kunnen worden afgebouwd. Het resultaat over de private activiteiten over de periode 1 oktober tot en met 31 december is toegevoegd aan de private algemene reserve.

B Continuïteitsparagraaf

1. Algemeen

Proces van begroten

Om de continuïteit op de langere termijn te borgen, zijn we al vele jaren gewend een begroting en een meerjarenraming op te stellen. Dit betreft altijd het komende jaar tot in detail (begroting) en de volgende vier jaren op hoofdlijnen (raming). Om tot deze begroting/meerjarenraming te komen, wordt eerst gekeken naar de leerlingenprognose voor de komende jaren. Deze leerlingenprognose wordt gebruikt om zowel de verwachte inkomsten als de benodigde formatie te berekenen. Deze formatie bepaalt uiteindelijk de hoogte van de salariskosten, die vaak 80% van de totale uitgaven zijn. Ten slotte worden ook de overige inkomsten en uitgaven berekend. Dit gebeurt op basis van het afgelopen jaar, het lopende jaar, aangevuld met bekende wijzigingen in de toekomst. In de toelichting die wordt geschreven bij het begrotingsdocument wordt aangegeven wat de uitgangspunten en de randvoorwaarden zijn, die hebben geleid tot de desbetreffende begroting.

Begroting/meerjarenraming 2021 – 2025

Tijdens het opstellen van de begroting voor het jaar 2021 zijn we uitgegaan van een tekort van €290.000. Dit betreft een tekort op de normale bedrijfsvoering van €150.000 en daarnaast nog eens een bedrag van €140.000 voor de inzet van de convenantgelden. Voor dit laatste is er eind 2019 eenmalig een bedrag van €277.000 van de overheid ontvangen met de bedoeling deze in de jaren 2020 (€20.000), 2021 (€140.000) en 2022 (€117.000) uit te geven.

De meerjarenraming laat ook de daaropvolgende jaren tekorten zien. De oorzaken hiervoor zijn reeds besproken bij hoofdstuk 5. Uiteraard kan het niet de bedoeling zijn om een hele reeks van jaren rode cijfers te schrijven. Daarom is in het begrotingsdocument reeds aangegeven dat er gekeken wordt naar de mogelijkheden om de lessentabel in zijn algemeenheid te verlagen en meer maatwerk te bieden. Het is de verwachting dat we op deze wijze de kosten kunnen verlagen. Dit vraagt een goede doordenking, zowel qua rooster, organisatorisch maar ook onderwijskundig. Daar het weerstandsvermogen op dit moment hoger is dan onze norm, is er ook geen noodzaak om dit per direct in te voeren. Wel is het zo dat er, hoewel niet begroot vanaf schooljaar 2021-2022, toch al een verlaging plaatsvindt van ruim 65 lessen. Dat komt neer op ruim 2 fte.

In het algemeen kan worden gesteld dat de meerjarenraming opgesteld wordt zonder rekening te houden met de inflatie. Allereerst zien we al een aantal jaren dat de inflatie vrij laag is; anderzijds is het de verwachting dat de inflatie aan de kostenkant zal worden gecompenseerd door een inflatiecorrectie aan de inkomstenkant, al moet wel worden bedacht dat dit geen automatisme is.

Bij het opstellen van de begroting en meerjarenraming zijn we ervan uitgegaan dat er in 2021 en later geen hogere of lagere kosten zullen zijn als gevolg van de coronacrisis. Dat klinkt niet echt realistisch, maar dat zal voor elk scenario gelden dat wordt gekozen. De verwachting op dit moment is dat, als er wel gevolgen zijn van een langer durende coronacrisis, hogere kosten vergoed zullen worden door de overheid en lagere kosten in ons voordeel zullen zijn.

Voor een meer gedetailleerde uitwerking van de begroting/meerjarenraming verwijzen wij naar ons document 'Begroting 2021; Meerjarenraming 2022-2025'.

Corona

De coronapandemie is ingrijpend voor de school en dan met name voor de leerlingen en personeelsleden. Lange lockdownperioden, aangepaste wijze van lesgeven gecombineerd met de continue dreiging van gezondheidsrisico's. Ook op de langere termijn heeft corona impact op de school. Een groot deel van de leerlingen heeft in meerdere of mindere mate leerachterstanden

opgelopen. Ook op docenten en ondersteunend personeel is een groot beroep qua flexibiliteit en inzet gedaan. Tegelijk zijn er ook positieve effecten te noemen. Leerlingen en personeel hebben ervaren dat de maakbaarheid van de samenleving, en dus ook van het onderwijs, beperkt is. Dit kan positieve effecten hebben voor de toekomst: beter met tegenslagen omgaan en realiseren wat echt van waarde is. Docenten hebben ervaren dat ze, onder druk van de situatie, in staat zijn in korte tijd nieuwe vaardigheden te leren. Dat kan het zelfvertrouwen vergroten.

Wat betreft de opgelopen achterstanden voor leerlingen zal een deel van de problematiek bij het vervolgonderwijs komen te liggen. Voor alle niet-examenklassen hebben we er zelf mee te maken. Deels wordt daar al op geanticipeerd door extra inzet van 'ons' huiswerkbureau. Het Cito volgsysteem en andere evaluatiemethoden zullen eind van dit schooljaar en begin van het komende schooljaar meer informatie geven over de achterstanden. Met deze informatie in de hand zullen er plannen worden gemaakt om de opgelopen 'schade' te beperken. Gezien de besluiten van het kabinet zijn daarvoor waarschijnlijk voldoende middelen beschikbaar. Het grote knelpunt zal, naar onze inschatting, de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel zijn.

De begroting/meerjarenraming in cijfers

A1 Kengetallen						
Kengetal (stand 31/12)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Personele bezetting in FTE						
- Management/directie *	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
- Onderwijzend personeel	157,9	151,7	150,8	152,5	150,1	151,0
- Overige medewerkers	23,6	24,9	25,3	25,3	25,3	25,3
Totaal	187,2	182,3	181,8	183,5	181,1	182,0
Leerlingenaantal **	1779	1792	1777	1806	1766	1781
* Dit is inclusief het CvB (1,0 fte) en het secretariaat (1,9 fte)						
** Exclusief MBO leerlingen						

Om te komen tot de prognose van de leerlingen wordt gebruikgemaakt van de bekende populatie op de basisscholen waarvan wij historisch gezien de meeste leerlingen betrekken. Op basis van de instroom van de laatste drie jaren berekenen we wat ons aandeel van die leerlingen zal zijn. De personele bezetting van management, directie en overige medewerkers is op korte termijn niet afhankelijk van het leerlingenaantal – in tegenstelling tot het onderwijzend personeel. Hoewel uiteraard niet een-op-een, toch is de relatie tussen het leerlingenaantal en het aantal docenten vrij hoog. Daarnaast wordt gekeken of er binnen de organisatie uren nodig zijn voor bepaalde projecten of dat er projecten beëindigd kunnen worden, zodat de uren weer vrijvallen.

In de bovenstaande tabel zien we een nogal forse daling in het aantal fte's van 2020 naar 2021. De oorzaken hiervan zijn: minder studenten in het mbo, minder begeleidingsuren voor studie en voor startende docenten en als laatste punt de inzet van leswaarnemers (vanuit de convenantgelden). In de begroting voor 2021 was dit wel financieel opgenomen, doch daar toen nog niet duidelijk was hoe de inzet daadwerkelijk zou plaatsvinden, zijn ze niet in de fte-begroting opgenomen, terwijl ze eind 2020 wel in het aantal fte's zijn opgenomen.

A2 Balans 2020 - 2025							
1	Activa	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	30-12-2024	31-12-2025
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
	<u>Vaste activa</u>						
1.1	Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
1.2	Materiële vaste activa	10.666.654	10.175.654	10.028.654	9.700.904	9.430.904	9.052.279
1.3	Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
	Totaal vaste activa	10.666.654	10.175.654	10.028.654	9.700.904	9.430.904	9.052.279
	<u>Vlottende activa</u>						
1.4	Voorraden	0	0	0	0	0	0
1.5	Vorderingen	134.152	134.152	134.152	134.152	134.152	134.152
1.6	Effecten	0	0	0	0	0	0
1.7	Liquide middelen	3.977.179	3.728.179	3.768.179	3.859.929	3.935.929	3.507.554
	Totaal vlottende activa	4.111.331	3.862.331	3.902.331	3.994.081	4.070.081	3.641.706
	Totaal activa	14.777.985	14.037.985	13.930.985	13.694.985	13.500.985	12.693.985
2	Passiva	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	30-12-2024	31-12-2025
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1	Eigen vermogen	3.215.344	2.925.344	2.777.344	2.574.344	2.582.344	2.248.344
2.2	Voorzieningen	2.182.103	1.910.103	2.146.103	2.322.103	2.339.103	2.102.103
2.3	Langlopende schulden	7.025.062	6.980.062	6.920.062	6.849.062	6.771.062	6.679.062
2.4	Kortlopende schulden	2.355.476	2.222.476	2.087.476	1.949.476	1.808.476	1.664.476
	Totaal passiva	14.777.985	14.037.985	13.930.985	13.694.985	13.500.985	12.693.985

Toelichting bij post: Materiële vaste activa

De prognose hiervan is gebaseerd op de investeringsbegroting zoals die is vastgesteld in de begroting/meerjarenraming. Omdat er forse bedragen worden afgeschreven op de gebouwen, zal het bedrag hier de komende jaren voornamelijk afnemen. Wel wordt op dit moment overwogen om een extra investering te doen aan de ventilatie in het 'gebouw 2000'. Dit zal een fors bedrag zijn. Daar op dit moment voor een gedeelte van de kosten subsidie kan worden ontvangen, lijkt het nu het juiste moment, al hadden we het liever enkele jaren voor ons uit geschoven, gezien de investeringen in het recente verleden.

Toelichting bij post: Vorderingen

De verwachting is dat de vorderingen in de toekomst weinig zullen fluctueren.

Toelichting bij post: Liquide middelen

Deze zal globaal genomen ongeveer gelijk blijven. Grote fluctuaties worden alleen verwacht indien er groot meerjarenonderhoud wordt uitgevoerd, of een incidentele investering 'moet' worden gedaan.

Toelichting bij post: Eigen vermogen

De exploitatieresultaten worden in de betreffende jaren toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve. Het eigen vermogen is op dit moment groter dan het gewenste minimale weerstandsvermogen van €1.100.000 (1,2 x €918.000). Ook de komende jaren zal het bij ongewijzigd beleid niet onder een kritische grens komen. Dit neemt niet weg dat we de exploitatie structureel gezond willen hebben.

Toelichting bij post: Voorzieningen

De voorzieningen laten een nogal wisselend beeld zien over de jaren heen. Voor zowel de personele voorzieningen als voor de onderhoudsvoorziening is gekeken hoe de afloop naar waarschijnlijkheid zal verlopen. Recent is het meerjaren-onderhoudsplan volledig herzien. Zowel het hoofdgebouw met

de uitbreiding en het praktijkgebouw als het gebouw in Zaltbommel zijn volledig in kaart gebracht. Hoewel in dit overzicht normaal gesproken de cijfers vanuit de begroting/meerjarenraming worden aangehouden, hebben we ditmaal deze cijfers gecorrigeerd voor de laatste wijziging van de MOP.

Toelichting bij post: Langlopende schulden

Dit betreft de lening met de BNG die is afgesloten ter financiering van ons gebouw in Zaltbommel (doordecentralisatie). Deze lening wordt over een periode van veertig jaar annuïtair afgelost.

Toelichting bij post: Kortlopende schulden

Deze zal de komende jaren lager worden doordat per saldo meer geld uit het fonds voor de functiemix zal worden betaald dan er binnenkomt. Zie ook 5.6.

A2 Staat van baten en lasten 2020-2025							
Baten							
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
3.1	Rijksbijdragen	16.607.599	16.860.000	16.968.000	16.860.000	17.148.000	16.801.000
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	281.560	276.000	273.000	273.000	273.000	273.000
3.5	Overige baten	764.936	784.000	692.000	679.000	679.000	679.000
	Totaal baten	17.654.095	17.920.000	17.933.000	17.812.000	18.100.000	17.753.000
Lasten							
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
4.1	Personeelslasten	14.656.999	14.762.000	14.636.000	14.577.000	14.615.000	14.564.000
4.2	Afschrijvingen	1.106.049	1.092.000	1.052.000	1.028.000	1.050.000	1.079.000
4.3	Huisvestingslasten	941.023	929.000	929.000	929.000	929.000	929.000
4.4	Overige lasten	930.544	1.268.000	1.308.000	1.328.000	1.348.000	1.368.000
	Totaal lasten	17.634.615	18.051.000	17.925.000	17.862.000	17.942.000	17.940.000
	Saldo baten en lasten	19.480	-131.000	8.000	-50.000	158.000	-187.000
5.1	Financiële baten	-1.163	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
5.5	Financiële lasten	-141.562	-139.000	-136.000	-133.000	-130.000	-127.000
	Totaal resultaat	-123.245	-290.000	-148.000	-203.000	8.000	-334.000

Toelichting bij post: Rijksbijdragen

De Rijksbijdragen zijn berekend met behulp van de leerlingenprognose. Daarnaast is rekening gehouden met de bekende gegevens van subsidies en dergelijke.

Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Vanaf 2019 ontvangen we van de gemeente Zaltbommel de bedragen voor de huisvesting in Zaltbommel.

Toelichting bij post: Overige baten

Deze baten fluctueren over de jaren heen, omdat er regelmatig (nieuwe) subsidies binnenkomen of bestaande subsidies vervallen. Niet altijd is er een directe relatie met de kosten. In de meerjarenraming trekken we in het algemeen het gemiddelde van de afgelopen drie jaren door naar de toekomst. De lagere baten wordt voornamelijk veroorzaakt door de lagere bijdragen van het Hoornbeek door het teruglopend aantal mbo-studenten.

Toelichting bij post: Personeelslasten

Deze post wordt berekend op basis van het formatieplan en de lopende cao. Vervolgens wordt in elk jaar de periodiek van augustus toegevoegd. Daarnaast wordt gekeken naar de meer incidentele vormen van belonen als overuren, kosten van de functiemix, toe- of afname van taakuren enz., om zo tot een totaalbedrag van deze kosten te komen.

Toelichting bij post: Afschrijvingen

Deze wordt berekend op basis van de investeringsbegroting. De fluctuaties worden voornamelijk veroorzaakt door de aankoopcycli van ICT en boeken.

Toelichting bij post: Huisvestingslasten

Daar de nieuwbouw en verbouw achter ons liggen, zullen deze kosten de komende jaren naar verwachting stabiel blijven.

Toelichting bij post: Overige lasten

De overige lasten zullen de komende jaren licht stijgen, daar uit ervaring blijkt dat de ICT-kosten sneller stijgen dan de normale inflatie.

Toelichting bij post: Financiële baten en lasten

Vanwege de omgekeerde rentestructuur wordt er rente betaald op de tegoeden bij de banken. De rentekosten op de lening voor Zaltbommel worden door de jaren heen lager vanwege het annuïtaire karakter van deze lening.

2. Overige rapportages

Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Algemeen

Na de invoering van het bestuur en toezichtmodel is binnen de school meer aandacht gekomen voor de risicobeheersing. Dit is ook logisch als we bedenken dat de Raad van Toezicht verder afstaat van de dagelijkse gang van zaken en grotendeels afhankelijk is van de rapportage vanuit de school.

Het Strategisch beleidsplan dat in 2020 is opgesteld, geeft aan wat we binnen een tijdsbestek van vier tot zes jaar willen bereiken. Dit beleidsplan is ook de basis voor de rapportages aan de Raad van Toezicht. In de maanden oktober en februari wordt uitgebreid stilgestaan bij de ontwikkelingen binnen de school. In de maand oktober wordt met name gekeken naar de onderwijskundige kant, in het voorjaar wordt verslag gedaan over de ontwikkelingen wat betreft 'Personeel en Organisatie'. Daarnaast wordt in de maand december de begroting/meerjarenraming vastgesteld en in de maand april/mei het financiële jaarverslag. Per kwartaal wordt gerapporteerd over de financiële ontwikkelingen binnen de school en per maand is er een beperkte rapportage over de ontwikkeling van de formatie en de liquiditeit. Deze rapportages en de besprekingen hierover, zowel binnen de directie en het CvB als met de RvT, vormen de basis om het beleid waar nodig bij te stellen.

Risicoanalyse

De risico's zijn vastgelegd in onze risicoanalyse. De mogelijke gevolgen zijn in kaart gebracht. Elk risico heeft een 'eigenaar' gekregen en waar mogelijk zijn beheersmaatregelen toegevoegd. Ook het belang en de ernst van de consequenties zijn vastgesteld, waaronder de financiële impact. Om deze financiële impact te kwantificeren en vervolgens de vertaling te maken naar het benodigde weerstandsvermogen is in het najaar van 2019 een notitie opgesteld. Het totaal van de risicoanalyse is een bedrag van €920.000. Besloten is om een weerstandsvermogen aan te houden tussen 1,2 en 1,7 maal de uitkomst van het totaal van de risicoanalyse. Met andere woorden, er moet gestuurd worden om het weerstandsvermogen te houden tussen €1.100.000 en €1.560.000 (prijsniveau 2020).

De risicoanalyse wordt jaarlijks, tegelijk met de begroting, behandeld door de Raad van Toezicht, nadat deze eerst in de directievergadering is besproken en door het CvB is vastgesteld.

Interne beheersing

De interne risicobeheersing- en controlesystemen worden regelmatig geëvalueerd. We beseffen dat de interne beheersing geen absolute zekerheid biedt. Wel is het zo dat er tot op heden geen indicaties zijn dat de opzet van deze systemen niet adequaat zou zijn. Dit punt verdient blijvende aandacht, waarbij we ook de komende jaren de opzet en de werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen continu blijven beoordelen en waar mogelijk verbeteren. Jaarlijks laten we de beveiliging van onze systemen door een externe partij controleren.

Eveneens inventariseren we jaarlijks de autorisaties, de beveiliging en het omgaan met privacygevoelige data. Dit wordt gedaan door het hoofd ICT, de applicatiebeheerder en de directeur bedrijfsvoering. Indien nodig worden er aanpassingen doorgevoerd. In 2017 heeft een hbo-student een afstudeeropdracht gedaan rondom de nieuwe privacywetgeving. Er zijn aanbevelingen gedaan over wat wij op dit gebied nog kunnen verbeteren. Inmiddels voldoen we aan de voorwaarden die gesteld zijn in de nieuwe privacywet van 2018.

Sinds 2017 registreren we alle incidenten. Per incident wordt door het CvB besloten of er wel of niet gemeld wordt bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Sinds 2019 is er ook de mogelijkheid om beveiligd mail te versturen, als daar privacygevoelige informatie in zit. Met name de leerlingenzorg maakt hier gebruik van.

In 2019 is ook het privacybeleid rond het gebruik van het camerabewakingssysteem aangepast aan de laatste eisen. Over dit protocol is positief geadviseerd door de MR en daarna is het vastgesteld door de directie.

Als laatste kunnen hier nog worden genoemd de rapportages vanuit kwaliteitszorg. Enkele jaren terug is er een kwaliteitsdashboard ontwikkeld. Hiermee worden de onderwijsresultaten door zowel teamleiders als directie op de voet gevolgd.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Uit de risicoanalyse blijkt dat er drie risico's worden aangemerkt, waarbij zowel de kans dat het zich voordoet en het belang voor onze school 'groot' kunnen worden genoemd.

- Het eerste risico benoemt het gevaar van onvoldoende gekwalificeerd personeel dat past bij de identiteit van onze school. Zie ook 4.1 van dit verslag.
- Een tweede risico zien we in signalen die binnenkomen dat ouders uit de reformatorische gezindte minder dan in het verleden 'automatisch' kiezen voor reformatorisch voortgezet onderwijs. Dit zien we vooral gebeuren indien omliggende scholen met initiatieven komen zoals techniek-havo.
- Het derde risico betreft de resultaten van het vak Engels. Deze zijn al vele jaren een punt van zorg. Binnen de school is hier blijvend aandacht voor. Inmiddels zijn vele acties opgestart. Zij worden gemonitord door de directeur onderwijs (vakgroepen & leerlingenzorg) op de voortgang en de effecten hiervan. Voor havo en vwo zijn de resultaten ondertussen op niveau. Voor mavo en vmbo zijn de gewenste resultaten nog niet bereikt.

C Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

De Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem (hierna: de Stichting) houdt de Gomarus scholengemeenschap in stand. De Stichting heeft gekozen voor een organieke scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht. Een eenhoofdig College van Bestuur (CvB) bestuurt de Stichting. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het bestuur en de algemene gang van zaken. Deze constructie is vastgelegd in de statuten van de Stichting, het Reglement Bestuur van de Stichting en het Reglement Toezicht van de Stichting.

Op grond van de statuten van de Stichting (art. 13 lid 9) verantwoordt de RvT de uitoefening van zijn bevoegdheden en functies jaarlijks in een jaarrapportage aan het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem (hierna: VB). Dit verslag van de RvT wordt toegevoegd aan het jaarverslag van de Stichting. Het jaarverslag van de RvT wordt door het VB besproken met een afvaardiging van de RvT. Artikel 26 van het Reglement Toezicht van de Stichting bepaalt dat de RvT jaarlijks verantwoording aflegt door middel van een schriftelijk verslag, dat toegevoegd wordt aan het jaarverslag van de Stichting. In dit verslag dient de RvT te vermelden:

- a. de samenstelling van de RvT en de wijzigingen daarin, met namen, titels, leeftijd, beroep en voor de onderwijsinstelling van belang zijnde nevenfuncties van de leden;
- b. de positie die de leden van de RvT innemen op het rooster van aftreden (eerste benoeming, herbenoeming en datum van aftreden);
- c. de beoordeling van de doelrealisatie en van de invulling van de maatschappelijke taakstelling;
- d. de door de RvT verrichte werkzaamheden;
- e. kernpunten van de aan de orde gekomen zijnde onderwerpen;
- f. de kwaliteit en de deskundigheidsbevordering van de RvT;
- g. zijn honorering.

Met dit verslag geeft de RvT uitvoering aan deze verplichting. In dit verslag wordt de volgorde uit artikel 26 van het Reglement Toezicht gevolgd, waarbij ook het inhoudelijke functioneren van de RvT aan bod komt. Voor deze verantwoording zijn eveneens de wettelijke voorschriften van belang (art. 24e1 lid 1 Wet op het voortgezet onderwijs), die tevens het naleven van de code goed bestuur vermelden (onderdeel b). De VO-raad stelde in 2019 een nieuwe code goed onderwijsbestuur vast (zie paragraaf 2.7). Deze code beschrijft principes en goede praktijken van bestuur en intern toezicht. Het bestuur en de raad van toezicht dienen deze principes en praktijken toe te passen en uit te leggen. Waar nodig zal dit verslag daarom verwijzen naar deze principes en praktijken.

De Heere heeft ons dit jaar bijzonder laten merken hoe nietig en vergankelijk wij als mensen zijn. Door het coronavirus kwamen we er achter hoe beperkt ook begrippen als toezicht en controle zijn. We danken onze goede God dat te midden van alles wat anders was, zijn Woord bij ons bleef en dat het onderwijs in belangrijke mate voortgang kon hebben, mede door de extra inzet en het aanpassingsvermogen van het CvB en al het personeel van de scholen. Niet alle geplande en gebruikelijke activiteiten van de RvT konden dit jaar doorgang vinden of niet op de gebruikelijke wijze. Zo werden bepaalde bijeenkomsten uitgesteld. Het aantal vergaderingen van de RvT is niet verminderd, maar wel is een aantal malen digitaal vergaderd. De uitoefening van het toezicht is niet wezenlijk gehinderd.

A. De samenstelling van de RvT en de wijzigingen daarin

Op grond van artikel 9 van de statuten van de Stichting treedt een lid van de RvT volgens het rooster af, doch uiterlijk vier jaar na zijn benoeming. In principe kan een lid maximaal acht jaar aaneengesloten zitting hebben in de RvT. Indien een lid niet meer herbenoembaar is, kan op grond

van de statuten toch eenmalig een nieuwe benoeming plaatsvinden, indien naar het oordeel van de RvT bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen, zulks na voorafgaand overleg met het VB (lid vijf).

Medio 2020 zou de termijn verstrijken van de voorzitter van de RvT, de heer T. Stoop. De RvT is daarom aan het begin van het jaar het traject gestart voor het vinden van een opvolger. Als gevolg van de coronacrisis is echter besloten dit traject te staken en onze voorzitter te vragen nog enige tijd aan te blijven. Naar het oordeel van de RvT was sprake van bijzondere omstandigheden en het Verenigingsbestuur heeft hiermee ingestemd. Met dankbaarheid kunnen we vermelden dat de voorzitter zich inderdaad bereid verklaard heeft nog een schooljaar aan te willen blijven. De RvT zal daarom begin 2021 opnieuw de procedure voor het vinden van een opvolger ter hand nemen.

Op 31 december 2020 hadden de volgende leden zitting in de RvT:

Voorzitter: T.A. Stoop MBA.

Geboortedatum: 6-5-1968.

Beroep: (voorzitter van de) raad van bestuur van Cedrah, een reformatische instelling voor wonen, zorg en diensten in de provincies Zeeland en Zuid-Holland.

Nevenfuncties:

1. voorzitter van de raad van toezicht van het landelijk samenwerkingsverband passend onderwijs voor reformatisch primair onderwijs (Berséba) (bezoldigd);
2. voorzitter van de Raad van Participanten van het Ikazia Ziekenhuis + lid van het bestuur van de Stichting Vrienden van Ikazia (beide onbezoldigd);
3. lid partijadviesraad SGP (onbezoldigd).
4. voorzitter landelijk bestuur NPV (onbezoldigd) + voorzitter bestuur Stichting Huisvesting NPV (onbezoldigd).

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Vicevoorzitter: P. van Hartingsveldt.

Geboortedatum: 24-5-1949.

Beroep: gepensioneerd sectordirecteur/voorzitter directieteam Hoornbeek College te Amersfoort.

Nevenfuncties: geen.

Portefeuille: huisvesting/facilitair/vastgoed.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Secretaris: G. Leertouwer LL.M. BA.

Geboortedatum: 1-4-1985.

Beroep: beleidsmedewerker SGP-fractie Tweede Kamer.

Nevenfuncties:

1. kerkenraadslid van de Hervormde wijkgemeente 2 te Dordrecht (onbezoldigd);
2. bestuurslid van de Stichting Bijzondere Leerstoelen Onderwijsrecht (onbezoldigd).

Portefeuille: juridisch, specialisatie onderwijsrecht.

Kerkgenootschap: Protestantse Kerk in Nederland (Gereformeerde Bond).

Overige leden:

J.S. Breedveld.

Geboortedatum: 16-1-1963.

Beroep: ondernemer.

Nevenfuncties:

1. voorzitter kerkvoogdij Hersteld Hervormde Gemeente Barendrecht (onbezoldigd);
2. bestuurslid Plaatselijke Kiesvereniging SGP Barendrecht (onbezoldigd);
3. lid steunfractie SGP Barendrecht (onbezoldigd);
4. bestuurslid/secretaris van VBO Fresh World / VBO Fresh Port (onbezoldigd).

Portefeuille: ondernemerschap i.r.t. onderwijs.
Kerkgenootschap: Hersteld Hervormde Kerk.

J.J.P. Eijkenaar Msc RA RC.

Geboortedatum: 26-4-1969.

Beroep: concerncontroller en lid van het directieteam van Aafje Thuiszorg Huizen Zorghotels.

Nevenfuncties:

1. penningmeester buurtvereniging van Heul tot Krom (onbezoldigd);
2. penningmeester College van Kerkrentmeesters van de Hervormde Gemeente Groot-Ammers (onbezoldigd);
3. eigenaar Qsave (stamrecht BV, onbezoldigd).

Portefeuille: financieel/economisch/financiering onderwijs.

Kerkgenootschap: Protestantse Kerk in Nederland (Gereformeerde Bond).

E.J. Nieuwenhuis.

Geboortedatum: 10-3-1977.

Beroep: burgemeester gemeente Waddinxveen.

Nevenfunctie: voorzitter Bestuurdersvereniging SGP (onbezoldigd).

Portefeuille: organisatie/medewerkers.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Y. Paans.

Geboortedatum: 14-6-1957.

Beroep: directeur-bestuurder VCOHW.

Nevenfunctie: geen.

Portefeuille: onderwijssector/onderwijs vakinhoudelijk/onderwijskwaliteit.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

B. De positie die de leden van de RvT innemen op het rooster van aftreden

Mede in verband met een aantal grote projecten die de afgelopen jaren in gang zijn gezet, zoals de realisering van een nevenvestiging in Zaltbommel en de realisering van vervangende nieuwbouw voor de dependance in Gorinchem, is in 2015 in overleg met het VB besloten een rooster van aftreden op te stellen waarin elk jaar slechts één RvT-lid aftreedt. Het rooster van aftreden ziet er als volgt uit:

J.S. Breedveld: aftredend in 2023, niet herbenoembaar.

J.J.P. Eijkenaar aftredend in 2021, herbenoembaar tot 2025.

P. van Hartingsveldt: aftredend in 2022, niet herbenoembaar.

G. Leertouwer: aftredend in 2023, herbenoembaar tot 2027.

E.J. Nieuwenhuis: aftredend in 2024, niet herbenoembaar.

Y. Paans: aftredend in 2022, herbenoembaar tot 2026.

T.A. Stoop: aftredend in 2021, niet herbenoembaar.

C. De beoordeling van de doelrealisatie en van de invulling van de maatschappelijke taakstelling

Het doel van het door de RvT uit te oefenen toezicht is vastgelegd in artikel 3 van het Reglement Toezicht. Dit artikel luidt als volgt:

Artikel 3. Doel van het toezicht

1. *Doel van het toezicht is te toetsen of en daardoor te bevorderen dat het CvB het doel van de onderwijsinstelling effectief en efficiënt realiseert.*
2. *Het toezicht richt zich eveneens op het realiseren van maatschappelijke doelen, die door de onderwijsinstelling zijn vastgesteld dan wel door de overheid in wet- en regelgeving zijn vastgelegd en voorgeschreven, voor zover deze niet in strijd zijn met de grondslag van de*

Stichting en voor zover deze door de Stichting zijn geaccepteerd. Tevens is het CvB gehouden zich aan de door de Stichting geaccepteerde branchecodes te houden.

- 3. Het toezicht richt zich op het realiseren van doelen op strategisch en beleidsmatig niveau, ten aanzien van het onderwijs, de onderwijsinstelling en de leiding (management), met aandacht voor de identiteit, het bestuur, de kwaliteitsaspecten van het onderwijs en de school, de tevredenheid van de leden van de Vereniging en de ouders/verzorgers van de leerlingen, de personeelstevredenheid, de zorg voor de leerlingen, de financiering en het financiële beheer.*

De RvT vermeldt hier dat naar aanleiding van een opmerking van de inspectie over het jaarverslag een nadere verkenning is gestart van het begrip doelmatigheid. De uitwerking zal naar verwachting in 2021 afgerond worden en het resultaat zal toegepast worden in het jaarverslag over 2021.

Het toebedelen van portefeuilles aan de leden van de Raad zorgt voor optimaal toezicht op het realiseren van de (strategische) doelen. De volgende profielen/portefeuilles zijn in de RvT vertegenwoordigd: ondernemer in relatie tot onderwijs, onderwijssector/onderwijs vakinhoudelijk/onderwijskwaliteit, organisatie/medewerkers, financieel/economisch/financiering onderwijs, juridisch specialisatie onderwijs/arbeid en huisvesting/facilitair/vastgoed.

Naast het toezicht op de algemene gang van zaken vormt het toezien op de realisatie van de strategische doelen een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van de RvT. De reguliere verantwoordingscyclus vormt hiervoor de basis. Het CvB verantwoordt zich door middel van onderwijskundige tussenrapportages en tussenrapportages op het gebied van personeel en organisatie. Het betrof nu de afronding van het Strategisch beleidsplan 2015-2019. De RvT heeft ook de eindexamenresultaten besproken, zij het dat dit jaar de beoordeling en de vergelijking met de examenresultaten van andere instellingen voor (reformatisch) voortgezet onderwijs lastig was vanwege de bijzondere coronaprocedure inzake de eindexamens.

De RvT vindt het belangrijk om vast te stellen dat het CvB de zorg voor de identiteit van de scholen duidelijk in beeld heeft en dat zij daarbij ook de maatschappelijke positie en doelstelling van de Gomarus in ogenschouw neemt. Dat blijkt onder meer uit een duidelijke positionering van het CvB in een traject over de toekomst van het onderwijs, dat onder andere binnen de VO-raad aan de orde was. Het CvB heeft op constructieve wijze een bijdrage geleverd, waarbij op grond van de identiteit en onderwijskundige overwegingen die daaruit voortvloeien kritische kanttekeningen zijn geplaatst. Daarnaast heeft de RvT ook met het CvB gesproken over de wijze waarop de identiteit binnen de scholen vorm krijgt en hoe dat beleefd wordt.

Het realiseren van de doelstellingen van de Stichting is nauw verbonden met maatschappelijke opdrachten en ontwikkelingen. Dit jaar was er veel aandacht voor passend onderwijs vanwege de landelijke evaluatie. De RvT constateert dat de Gomarus inzake passend onderwijs zorgvuldig en betrokken positie kiest, in samenwerking met het landelijk samenwerkingsverband. De positieve evaluatie van de Gomarus door het samenwerkingsverband stemt tot vreugde. Op grond van de statutaire doelstelling spant het CvB zich in om zoveel mogelijk ouders en hun kinderen onderwijs te bieden die zich verbonden weten aan de grondslag van de Stichting. De Gomarus heeft daarom een uitgebreid zorgprofiel, waardoor slechts een beperkt aantal leerlingen aangewezen is op alternatieve voorzieningen voor onderwijs en zorg. De RvT heeft op basis van verschillende signalen wel begrepen dat de draagkracht van het personeel een belangrijk zorgpunt is. Zij vindt het daarom verstandig dat het CvB bij verdere uitbreiding van de zorgstructuur bijzondere aandacht heeft voor het vasthouden van het draagvlak voor Passend Onderwijs.

De RvT vindt het belangrijk om bij de uitoefening van het toezicht ook informatie te kunnen betrekken vanuit de maatschappelijke omgeving van de school. Daarom zijn in dit verslagjaar de voorbereidingen gestart om een visitatie te houden waarin de visie van de toeleverende scholen, gemeenten en bedrijven centraal zal staan. De RvT hoopt de visitatie voor de zomer van 2021 te kunnen afronden.

D. De door de RvT verrichte werkzaamheden

De RvT heeft in 2020 zes keer een reguliere vergadering belegd. De themavergadering met verschillende geleidingen kon dit jaar helaas door corona niet gehouden worden. Artikel 24e1, derde lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs bepaalt dat de RvT ten minste tweemaal per jaar overleg pleegt met de medezeggenschapsraad (MR). Dat overleg is er dit jaar geweest. Een afvaardiging van de RvT woonde een deel van een vergadering van de MR bij en sprak bovendien met de MR over de toepassing van de kernwaarden binnen de (bestuurlijke) organisatie. Het is de RvT duidelijk dat het CvB op open wijze een goede verbinding zoekt met de MR (code VO, praktijk 3).

De werkzaamheden van de RvT zijn te verdelen over een drietal functies, namelijk toezicht, werkgeverschap en klankbord. De activiteiten van de RvT zullen hier aan de hand van deze functies nader worden toegelicht.

Toezichtfunctie

1. Het toezien op rechtmatigheid en doelmatigheid is een kerntaak van de RvT. De statuten van de Stichting geven aan dat de vaststelling door het CvB van de begroting en de jaarrekening van de Stichting aan de voorafgaande goedkeuring door de RvT zijn onderworpen. Dit zijn ook wettelijke kerntaken van de RvT (art. 24e1, lid 1a en c Wet op het voortgezet onderwijs). In zijn vergadering van 18 mei heeft de RvT het Algemeen jaarverslag 2019, de jaarrekening en het jaarverslag over 2019 goedgekeurd. In zijn vergadering van 11 december heeft de RvT de begroting voor 2021 goedgekeurd.
2. De RvT overlegt met het CvB over strategie, risico's, beheersing en controle. Jaarlijks wordt door het CvB in de eerste RvT-vergadering van het kalenderjaar een tussenrapportage uitgebracht over de onderdelen uit het SBP die betrekking hebben op personele en organisatorische onderwerpen. In de eerste vergadering van het nieuwe schooljaar wordt een tussenrapportage uitgebracht over de onderwijskundige onderwerpen. Jaarlijks wordt door het CvB een risicoanalyse opgesteld van de activiteiten van de Stichting. Deze wordt aan de RvT voorgelegd en naar aanleiding van de opmerkingen van het toezicht zo nodig aangevuld en aangepast. De RvT heeft in zijn vergadering van 18 mei de vermogensvisie goedgekeurd.
3. De RvT is wettelijk belast met het aanwijzen van de accountant (art. 24e1 lid 1d). De benoeming wordt jaarlijks schriftelijk bevestigd door de RvT. De accountant stemt met de financiële commissie af of de Raad van Toezicht bijzondere aandachtspunten heeft waar hij in zijn controle rekening mee moet houden. Mochten deze punten er zijn dan worden deze benoemd in de jaarlijkse opdrachtbevestiging.

Het contact met de accountant verloopt via de financiële commissie van de RvT. Jaarlijks is de accountant aanwezig in de vergadering van de financiële commissie waarin de jaarrekening, de managementletter en het accountantsverslag worden besproken. Hierbij zijn het CvB, de directeur bedrijfsvoering en het hoofd administratie ook aanwezig. Van deze vergadering wordt een verslag gemaakt door de financiële commissie en dit wordt ingebracht in de vergadering van de volledige RvT. Als er geen bijzonderheden zijn, is de accountant verder niet aanwezig bij de RvT vergadering waarin jaarrekening, managementletter en accountantsverslag worden besproken. De RvT constateert dat in het verslagjaar de verwerving van de middelen van de Stichting op een rechtmatige wijze heeft plaatsgevonden en dat eveneens sprake is geweest van een rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen.

De RvT heeft op grond van het Reglement Toezicht het recht de accountant voor zijn oordeel en advies in te schakelen. Sinds 2018 is praktijk geworden dat de financiële commissie jaarlijks een gesprek heeft met de accountant. Dat gesprek heeft plaatsgevonden.

4. De RvT heeft, na uitgebreide bespreking van het concept in het vorige verslagjaar, in 2020 het *Strategisch beleidsplan 2021-2025* goedgekeurd. De RvT heeft in dat verband ook gesproken over het plan om de marketing van de Gomarus intensiever op te pakken.

Werkgeversfunctie

De code goed bestuur benoemt als uitgangspunt dat het bestuur en het interne toezicht jaarlijks een integrale balans opmaken van het functioneren van het bestuur in relatie tot de opgaven van de onderwijsinstelling (praktijk 13). De werkgeverscommissie van de RvT voert jaarlijks een functioneringsgesprek met het CvB op basis van een met het CvB afgesproken beoordelingskader. Voorafgaand aan dit gesprek wordt feedback op het functioneren van de bestuurder gevraagd aan vertegenwoordigers van de volgende geledingen: VB, directie, teamleiders, sectieleiders, MR en secretariaat. In de feedbackgesprekken en het functioneringsgesprek is gesproken over het functioneren van de bestuurder op een vijftal expertisegebieden, namelijk: leiderschap, resultaatgericht sturen, verbindend samenwerken, maatschappelijk bijdragen en continue ontwikkelingen. Na afloop van de beoordelingsperiode komt de RvT tot een oordeel aan de hand van dit beoordelingskader. Aspecten die – naast genoemde expertisegebieden – hierbij de aandacht krijgen, zijn het handelen van het CvB vanuit de grondslag en doelstelling van de stichting, de realisatie van de strategische doelstellingen, de onderwijskwaliteit, de onderwijsopbrengsten en zorg, goed werkgeverschap en professionalisering, interne sturing en beheersing, stakeholdermanagement en financiën en financieel beleid. Concreet wordt gekeken naar de professionaliteit van het functioneren van de bestuurder, de bewaking en ontwikkeling van de identiteit, de vervulling van het werkgeverschap door de bestuurder, de relatie van de bestuurder met de RvT, de onderwijsresultaten enz. Het gesprek heeft aan het begin van dit verslagjaar plaatsgevonden. De RvT is dankbaar voor de deskundige en betrokken leiding van het CvB en heeft veel waardering voor zijn inzet. In het gesprek is eveneens een aantal aanbevelingen voor verdere ontwikkeling meegegeven.

Klankbordfunctie

De ontwikkelingen inzake corona en de veelheid aan vragen die dat oproept, waren regelmatig aanleiding om met het CvB van gedachten te wisselen en ervaringen te delen, onder meer bij de evaluatie van de eerste golf en de voorbereiding op de tweede golf. Eveneens is gereflecteerd op de wijze waarop identiteit binnen de scholen aan bod komt en hoe dat gerapporteerd wordt.

E. Kernpunten van de aan de orde gekomen zijnde onderwerpen

Vermogensvisie

In het verslagjaar is uitgebreid en kritisch gereflecteerd op de door het CvB voorgelegde vermogensvisie voor de Gomarus. Het vinden van een goede balans is een complexe aangelegenheid. Enerzijds opereert de school in een politiek en maatschappelijk klimaat waarin scholen, ook door de inspectie, regelmatig gewezen worden op het feit dat zij te veel reserves aanhouden. Anderzijds is het zaak om kritisch te toetsen of de vermogensontwikkeling van de Gomarus zich voldoende verantwoord verhoudt tot de geldende signaalwaarden, waarbij bevindingen van de accountant en uitgangspunten van de VO-raad zijn betrokken. Dat proces heeft geleid tot overeenstemming over de belangrijkste uitgangspunten, waarbij overigens rekening is gehouden met het opheffen van de Stichting vermogensbeheer. De RvT vindt het belangrijk dat het CvB ook heeft besloten om in het kader van een verbetercultuur te kijken welke lessen eventueel te leren zijn van de situatie op vergelijkbare scholen.

Corona

Vanzelfsprekend is het onderwerp corona met enige regelmaat onderwerp van bespreking geweest. De RvT is adequaat geïnformeerd over de aanpak op de scholen en de lessen die uit de eerste golf getrokken zijn. De werkwijze van het CvB geeft de RvT vertrouwen dat al het mogelijk gedaan wordt om ondanks de vele beperkingen het onderwijs zo veel en zo goed mogelijk door te laten gaan.

Examinering

In het vorige verslagjaar was er op landelijk niveau bijzondere aandacht voor de schoolexamens vanwege misstanden. Bij de aandacht voor verbetering van de schoolexamens heeft de RvT onderstreept dat de Gomarus de geboden ruimte ten volle zou moeten benutten om de eigen identiteit door te laten werken. In dit verslagjaar kwamen de schoolexamens door corona op onverwachte wijze opnieuw in de schijnwerpers te staan. De RvT heeft veel waardering voor de inzet die gepleegd is om de leerlingen op de alternatieve wijze de examens te laten afronden en is blij met de resultaten.

F. De kwaliteit en de deskundigheidsbevordering van de RvT

De code goed bestuur schrijft voor dat het interne toezicht een toezichtvisie en –kader ontwikkelt (praktijk 6). Na een uitgebreid traject heeft de RvT dit jaar een toezichtvisie en -kader kunnen vaststellen. Deze documenten zijn richtinggevend voor de uitoefening van het toezicht. De RvT is op basis daarvan ook begonnen met de herijking van het informatieprotocol, zodat op compacte wijze in beeld is op welke momenten welke informatie beschikbaar dient te zijn.

De evaluatie van het functioneren van individuele RvT-leden komt periodiek aan bod met het oog op het besluit tot herbenoeming. De RvT is blij om opnieuw te kunnen constateren dat de voorzitter zijn verantwoordelijkheid voor het functioneren van de raad waarmaakt, wat dit jaar bijzonder blijkt uit zijn bereidheid een jaar langer te dienen. Hij is alert op een goede verhouding van de RvT met het CvB, maar heeft ook oog voor de positie van de individuele RvT-leden (code VO, praktijk 14). De RvT heeft dit jaar als collectief uitgebreid gereflecteerd op het eigen handelen en de relatie met het CvB (code VO, praktijk 12). De RvT heeft met de MR gesproken over de kernwaarde verantwoordelijkheid uit de code goed bestuur, waarin onder meer aan bod komt dat ieder de eigen positie goed in acht neemt.

De code goed bestuur geeft ook aan dat de RvT jaarlijks dient te werken aan professionalisering (praktijk 13). Ook daarvoor was dit coronajaar niet gunstig. Een delegatie van de RvT was aanwezig bij de platformbijeenkomst voor toezichthouders van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS). Daar kwam onder meer de verdere uitwerking van een visitatiestelsel aan bod dat de VGS samen met de VTOI oppakt. De RvT heeft dit jaar gesproken over het eigen functioneren aan de hand van een uitgebreide zelfevaluatie op basis van een checklist. Dit jaar is gewerkt aan een herziening van de zelfevaluatie, die vanaf het komende jaar gebruikt zal worden.

G. De honorering van de RvT

De RvT heeft in 2018 besloten een koppeling aan te brengen tussen het honorarium van de RvT-leden en het WNT-maximum voor de bestuurder, zodat het honorarium van de RvT niet elk jaar opnieuw onderwerp van gesprek behoeft te zijn. Het honorarium voor RvT-leden is vastgesteld op 25% van de maximumvergoeding voor toezichthouders. Dit is 2,5% van de WNT-norm voor de bestuurder. Voor 2020 kwam dit neer op een bedrag van € 3.925,-. Het honorarium van de voorzitter is vastgesteld op 25% van de maximumvergoeding voor RvT-voorzitters. Dit is 3,75% van de WNT-norm voor de bestuurder. Dit was in 2020 een bedrag van € 5.887,-.

Gorinchem, 7 februari 2021

De Raad van Toezicht van de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatische grondslag te Gorinchem,

De voorzitter,

T.A. Stoop, MBA

De secretaris,

G. Leertouwer, LLM BA

D Jaarrekening

Grondslagen voor de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening is de 'Richtlijn Jaarverslaggeving Onderwijs' toegepast. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van de verkrijgingsprijs.

Activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische verkrijgingsprijs, inclusief btw onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. De verkrijgingsprijs van deze activa wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, die als volgt is:

- a) Gebouwen: veertig jaar.
- b) Uitbreiding van de Hoefslag (2019): dertig jaar.
- c) Nieuw school- en kantoormeubilair: vijftien jaar.
- d) Gebruikt school- en kantoormeubilair: tien jaar.
- e) Schoolboeken (tekstboeken): vier jaar.
- f) Schoolboeken (werkboeken): één jaar.
- g) Installaties: vijf/tien/vijftien jaar.
- h) Audio- en videoapparatuur: vijf jaar.
- i) ICT-middelen: vier jaar.
- j) Verbouwingen: over het algemeen tien jaar, uitzonderingen zijn mogelijk, afhankelijk van situatie.

De activeringsgrens voor inventaris en apparatuur bedraagt €1.000 per eenheid, met uitzondering van computers en de inrichting van de lokalen. Deze laatste worden per lokaal geactiveerd.

Vlottende vorderingen

Vorderingen op debiteuren en overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde minus de benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gevormd door de kas- en banksaldi en zijn ter vrije beschikking, tenzij anders is aangegeven.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde, die naar verwachting noodzakelijk is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Onderhoudsvoorziening

In afwijking van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa, paragraaf 4, alinea 451, van de richtlijnen is het voor onderwijsinstellingen voor de boekjaren 2018, 2019 en 2020 toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsband gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat. Dit voor zover deze methode reeds in 2017 werd toegepast en indien is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt. Dit is ook op onze school van toepassing. Inmiddels is vastgesteld dat vanaf het boekjaar 2023 deze methode niet langer mag worden gebruikt. Jaarlijks zal dan een tijdsevenredig deel per individuele component aan de

voorziening moeten worden toegevoegd. Ook zal een correctie moeten worden gemaakt om de voorziening op het juiste peil van deze methode te brengen. Omdat dit verregaande consequenties heeft voor het eigen vermogen zal in 2021 worden gekeken of er alternatieven zijn.

Flottende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste opname opgenomen tegen de reële waarde.

Resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hierna vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben, tenzij anders wordt vermeld.

Baten

De baten bestaan uit opbrengsten die het resultaat zijn van de uitvoering van de normale activiteiten van de stichting. Zij worden toegekend aan het verslagjaar.

Personeelskosten

De personeelskosten zijn het resultaat van de uitvoering van de normale activiteiten van de stichting.

Pensioenverplichtingen

Er is sprake van een toegezegde pensioenregeling. Hierbij is een pensioen toegezegd aan personeel op pensioengerechtigde leeftijd, afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren. Voor de pensioenregeling worden op verplichte basis premies betaald aan het pensioenfonds. Behalve de premiebetaling zijn er geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze regeling. Er is geen verplichting in geval van een tekort bij het pensioenfonds tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premies. De premies worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa (zie ook onder materiële vaste activa).

Huisvestingslasten

Dit betreft alle lasten in relatie tot de onderwijshuisvesting.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op de administratieve uitgaven, de uitgaven voor de diverse leermiddelen en andere kosten die niet vallen onder een van de bovenstaande categorieën.

Financiële baten en lasten

Renteopbrengsten en rentekosten worden tijdsevenredig in de winst- en verliesrekening verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

MAB Model A Balans			
1	Activa		
		31-12-2020	31-12-2019
		EUR	EUR
	<u>Vaste activa</u>		
1.1	Immateriële vaste activa	0	0
1.2	Materiële vaste activa	10.666.654	11.120.854
1.3	Financiële vaste activa	0	0
	Totaal vaste activa	10.666.654	11.120.854
	<u>Vlottende activa</u>		
1.4	Vorraden	0	0
1.5	Vorderingen	134.152	209.912
1.6	Effecten	0	0
1.7	Liquide middelen	3.977.179	2.689.161
	Totaal vlottende activa	4.111.331	2.899.073
	<u>Totaal activa</u>	<u>14.777.985</u>	<u>14.019.927</u>
2	Passiva		
		31-12-2020	31-12-2019
		EUR	EUR
2.1	Eigen vermogen	3.215.344	2.090.826
2.2	Voorzieningen	2.182.103	2.123.621
2.3	Langlopende schulden	7.025.062	7.152.524
2.4	Kortlopende schulden	2.355.476	2.652.956
	Totaal passiva	14.777.985	14.019.927

De bovengenoemde posten worden in het vervolg van dit verslag punt voor punt toegelicht. Wat opvalt is de forse toename van zowel de liquiditeit en het eigen vermogen, Beiden zijn het gevolg van het in elkaar schuiven van het vermogen van de Stichting Vb. en de Stichting VO. De uitgebreide toelichting hierop kunt u lezen bij [5.4](#).

MB Model B Staat van baten en lasten				
		2020	Begroot 2020	2019
	Baten	EUR	EUR	EUR
3.1	Rijksbijdragen	16.607.599	16.356.000	16.154.981
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	281.560	285.000	283.584
3.5	Overige baten	764.936	948.000	952.756
	Totaal baten	17.654.095	17.589.000	17.391.321
	Lasten	2020	Begroot 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
4.1	Personeelslasten	14.656.999	14.424.000	13.864.754
4.2	Afschrijvingen	1.106.049	1.067.000	957.373
4.3	Huisvestingslasten	941.023	917.000	1.043.164
4.4	Overige lasten	930.544	1.239.000	1.266.586
	Totaal lasten	17.634.615	17.647.000	17.131.877
	Saldo baten en lasten	19.480	-58.000	259.444
5.1	Financiële baten	-1.163	2.000	3.770
5.5	Financiële lasten	-141.562	-144.000	-144.092
	Totaal resultaat	-123.245	-200.000	119.122

Hieronder wordt per post een toelichting gegeven over de verschillen van 2020 ten opzichte van de begroting. De verschillen ten opzichte van 2019 komen verderop in dit verslag aan de orde.

3.1 Toelichting bij post: Rijksbijdragen

- Vanuit de overheid is een hogere bijdrage van €62.000 ontvangen voornamelijk voor cao-verplichtingen.
- Vanuit de functiemix is een lager bedrag van €34.000 vrijgevallen. Zie ook de toelichting bij **4.1** en bij **5.6**.
- Vanuit de volgende subsidies zijn bedragen vrijgevallen:
 - De technieksubsidie €130.000.
 - Bijdrage voor studie van zijinstromers €28.000.
 - Inhaal- en ondersteuningsprogramma's €13.000.
 Deze inkomsten waren niet (volledig) begroot. Er staan echter in alle gevallen ook kosten tegenover.
- Een hogere bijdrage vanuit Passend Onderwijs van €56.000.

3.2 Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Dit betreft de vergoeding die de gemeente verstrekt bij uitbreiding van het leerlingenaantal voor de 'eerste inrichting'. Het bedrag dat hier vrijvalt, correspondeert met het bedrag aan afschrijving op deze inrichting. Daarnaast betreft dit de vergoeding die de gemeente Zaltbommel geeft voor de huisvesting van de vestiging daar.

3.5 Toelichting bij post: Overige baten

Het bedrag dat doorberekend werd aan de ouders is €208.000 lager, omdat er vanwege corona nauwelijks excursies zijn geweest. De bijdrage vanuit het Hoornbeeck College is €25.000 lager vanwege minder studenten. Ten slotte waren de overige subsidies en bijdragen (internationalisering, opleidingsschool en doorstroomprogramma's) circa €40.000 hoger.

4.1 Toelichting bij post: Personeelslasten

- a) De werktijdfactor ligt in lijn met de begroting. Wel hebben er verschuivingen plaatsgevonden. Zo zijn er meer uren gegaan naar subsidiabele kosten (STO, doorstroomprogramma's, inzet convenantgelden) en zijn er minder taakuren uitgegeven, minder lessen gemaakt, en zijn het aantal mbo-uren lager.
- b) Door het benoemen van een aantal beginnende docenten is het loonkostenvoordeel €42.000 groter dan begroot.
- c) De sociale lasten en pensioenkosten zijn €35.000 hoger dan in de begroting was opgenomen.
- d) De cao-wijziging valt €100.000 hoger uit dan in de begroting was aangenomen.
- e) De kosten van de functiemix zijn €34.000 lager dan begroot. Zie ook de toelichting bij **3.1** en bij **5.6**.
- f) De school is eigenrisicodragers voor de WGA en voor 25% van de WW voor ex-medewerkers. Eind van het jaar moest er een extra voorziening worden gevormd voor een bedrag van €112.000.
- g) Van een aantal collega's werd afscheid genomen. In totaal werd een bedrag van €74.000 aan transitievergoedingen betaald.
- h) Er werden minder steruren en overuren uitbetaald. Tegelijkertijd werden er ook minder LPB-uren opgenomen. Per saldo betekende dat een voordeel van €20.000.
- i) De extra kosten vanwege de toegenomen inzet door Adhocdocent bedraagt €90.000.
- j) Lagere personele kosten, voornamelijk door de coronacrisis op nascholing, reiskosten e.d. €100.000.

4.2 Toelichting bij post: Afschrijvingen

Door de toegenomen digitalisering is de afschrijving op het boekenfonds verder toegenomen.

4.3 Toelichting bij post: Huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten liggen boven het niveau van de begroting. Enerzijds waren er hogere schoonmaak- en onderhoudskosten, anderzijds waren de energiekosten lager.

4.4 Toelichting bij post: Overige lasten

Er zijn €40.000 hogere kosten in het kader van 'Versterking techniek onderwijs'. Omdat er nauwelijks excursies zijn geweest, zijn de kosten ruim €208.000 lager dan begroot. De uitgaven voor de vakgroepen zijn circa €100.000 lager, o.a. als gevolg van de coronacrisis.

5 Toelichting bij post: Financiële baten en lasten

Per saldo geen rente ontvangen, maar er is wel rente betaald op onze tegoeden.

MC Model C Kasstroomoverzicht

	31-12-2020	31-12-2019
	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	19.480	259.444
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	1.107.610	957.373
Mutaties voorzieningen	58.482	-335.875
Verandering in vlottende middelen:		
Vorraden (-/-)		
Vorderingen (-/-)	-75.760	-27.499
Schulden	-297.480	143.090
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	963.852	1.051.531
Ontvangen interest	-1.163	3.770
Betaalde interest (-/-)	-141.562	-144.092
Buitengewoon resultaat	-142.725	-140.322
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	821.127	911.209
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (-/-)	-653.410	-2.793.334
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Inv. in deelnemingen en/of samenwerkingsverb. (-/-)		
Mutaties leningen (-/-)	-127.462	-124.963
Overige inv. in financiële vaste activa (-/-)		
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-780.872	-2.918.297
Overige balansmutaties	1.247.763	0
Mutatie liquide middelen	1.288.018	-2.007.088

Toelichting

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Voor de verklaring van de onderscheidene posten, zie de betreffende balansrekeningen met de bijbehorende toelichting.

Overige Toelichtingen

VA Vaste activa										
1.2	Materiële vaste activa	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde	Investering	Des investering	Afschrijving	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
		1-1-2020	1-1-2020	1-1-2020				31-12-2020	31-12-2020	31-12-2020
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
1.2.1	Gebouwen en terreinen	8.463.090	244.128	8.218.962	5.053		227.438	8.468.143	471.566	7.996.577
1.2.2	Inventaris en apparatuur	3.157.515	1.011.861	2.145.654	235.198		397.181	3.392.713	1.409.042	1.983.671
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.232.854	476.616	756.238	409.713		482.991	1.642.567	959.607	682.960
1.2.4	Vaste activa in uitvoering	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.446</u>		<u>0</u>	<u>3.446</u>	<u>0</u>	<u>3.446</u>
	Materiële vaste activa	12.853.459	1.732.605	11.120.854	653.410		1.107.610	13.506.869	2.840.215	10.666.654

1.2.1 Toelichting bij post: Gebouwen en terreinen

Dit betreft de nieuwbouw in Zaltbommel en de uitbreiding in Gorinchem.

1.2.2 Toelichting bij post: Inventaris en apparatuur

Dit betreft de schoolinventaris, zonnepanelen, ICT-apparatuur e.d.

1.2.3 Toelichting bij post: Andere vaste bedrijfsmiddelen

Dit betreft de boeken uit het boekenfonds. De tekstboeken worden over een periode van vier jaar afgeschreven. De werkboeken hebben een afschrijftermijn van één jaar. In de voorraad eind 2019 is een bedrag opgenomen van €90.000 voor boeken die in 2019 eenmalig ter beschikking kwamen, maar die pas vanaf 2020 gebruikt gaan worden. We zien opnieuw een verschuiving van het gebruik van tekstboeken naar werkboeken met een digitale component. Hierbij wordt het digitale gedeelte steeds dominanter ten opzichte van het foliogedeelte, ook wel Lifo (licentie-folio) genoemd, met als gevolg sterk stijgende (afschrijvings)kosten!

1.2.4 Toelichting bij post: Vaste activa in uitvoering

Dit betreft een investering als voorbereiding op een kleine verbouwing in Zaltbommel.

VV Vorderingen				
1.5	Vorderingen			
		31-12-2020		31-12-2019
		EUR		EUR
1.5.1	Debiteuren	19.923		30.848
1.5.2	OCW/EZ	0		0
1.5.3	Groepsmaatschappijen	0		0
1.5.4	Andere deelnemingen	0		0
1.5.5	Studenten/deelnemers/cursisten	0		0
1.5.6	Overige overheden	0		100.000
1.5.7	Overige vorderingen	61.786		26.168
1.5.8	Overlopende activa	68.459		55.948
1.5.9	Af: voorzieningen wegens oninbaarheid	<u>16.016</u>		<u>3.052</u>
	Vorderingen	134.152		209.912
	Uitsplitsing			
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	56.358		45.235
1.5.8.2	Verstreckte voorschotten	0		0
1.5.8.3	Overige overlopende activa	<u>12.101</u>		<u>10.713</u>
	Overlopende activa	68.459		55.948

1.5.1 Toelichting bij post: Debiteuren

Doordat er in 2020 aanzienlijk minder facturen zijn verstuurd, is ook het debiteurensaldo lager dan we gewend zijn.

1.5.6 Toelichting bij post: Overige overheden

Eind 2019 stond de laatste termijn van de gemeente Gorinchem nog open voor de uitbreiding aan de Hoefslag.

1.5.7 Toelichting bij post: Overige vorderingen

Deze post is hoger dan in voorgaande jaren, omdat het Hoornbeeck College de materiële vergoeding voor de mbo-studenten nog niet heeft overgemaakt.

1.5.8.1 Toelichting bij post: Vooruitbetaalde kosten

Dit betreft vooruitbetaalde facturen van leveranciers.

1.5.8.3 Toelichting bij post: Overige overlopende activa

Dit betreft de voorraad VVV-bonnen die wij binnen de school hebben en een voorraad rekenmachines die nog zullen worden verkocht. Daarnaast werken we sinds 2019 met 'Simplified Card': een systeem waarbij we een aantal betaalpassen hebben waarop geld staat en waarmee medewerkers kunnen pinnen. Het doel hiervan is om het aantal contante aankopen te verminderen.

1.5.9 Toelichting bij post: Af: voorzieningen wegens oninbaarheid

Dit betreft het mogelijk oninbaar zijn van openstaande bedragen. Hierbij wordt 50% genomen van het bedrag dat langer openstaat dan 180 dagen. Daarnaast is hier het bedrag opgenomen wegens de vordering op Zovital (detachering), die wegens faillissement waarschijnlijk niet binnen zal komen.

EL Liquide middelen					
1.7	Liquide middelen				
		31-12-2020		31-12-2019	
		EUR		EUR	
1.7.1	Kasmiddelen	3.778		17.644	
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	3.973.401		2.671.517	
1.7.3	Deposito's				
1.7.4	Overige liquide middelen				
	Liquide middelen	3.977.179		2.689.161	

1.7.2 Toelichting bij post: Tegoeden op bank- en girorekeningen

De liquide middelen staan op 'risicomijdende' rekeningen bij drie verschillende banken. Eén van deze rekeningen heeft een beperkte opnamemogelijkheid. De toename is vooral het gevolg van de private gelden die ontvangen zijn van de Stichting VB.

EV Eigen vermogen					
2.1	Eigen vermogen				
		Stand	Resultaat	Overige Mutaties	Stand
		1-1-2020			31-12-2020
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.1.1	Algemene reserve	2.090.826	-125.815	0	1.965.011
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)				
2.1.3	Algemene reserve (privaat)		2.570	1.240.208	1.242.778
2.1.4	Bestemmingsreserve (privaat)			7.555	7.555
2.1.5	Bestemmingsfonds (privaat)				
2.1.6	Herwaarderingsreserve				
2.1.7	Andere wettelijke reserves				
2.1.8	Statutaire reserves				
2.1.9	Minderheidsbelang derden				
	Eigen vermogen	2.090.826	-123.245	1.247.763	3.215.344

Toelichting

De resultaten worden onttrokken of toegevoegd aan de algemene reserves. Vanuit de Stichting VB is een bedrag ontvangen van €1.240.208 als algemene reserve en een bedrag van €7.555 als een bestemmingsreserve. De gelden voor deze laatste reserve zijn o.a. ontvangen vanuit de achterban met de wens deze in te zetten voor schoolvervoer.

VL Voorzieningen & Langlopende schulden

VL Voorzieningen & Langlopende schulden									
2.2	Voorzieningen	Stand per	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie-contant	Stand per	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar
		1-1-2020					31-12-2020		
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	838.417	556.824	398.708	2.092	15.636	1.010.076	188.785	821.290
2.2.2	Voorziening verlieslatende contracten								
2.2.3	Overige voorzieningen	1.285.204	324.000	460.158	0	22.981	1.172.027	525.480	646.547
	Voorzieningen	2.123.621	880.824	858.866	2.092	38.617	2.182.103	714.265	1.467.837
2.3	Langlopende schulden	Stand per	Aangegane Leningen	Aflossingen		Stand per	Looptijd <1 jaar	Looptijd >1 jaar <5	Rente voet
		1-1-2020				31-12-2020	<1 jaar	>1 jaar <5	voet
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>%</u>
2.3.1	Schulden aan groepsmaatschappijen								
2.3.2	Schulden aan overige deelnemingen								
2.3.3	Kredietinstellingen	7.152.524	0	127.462		7.025.062	130.011	546.573	2%
2.3.4	OCW/EZ								
2.3.5	Overige langlopende schulden								
	Langlopende schulden	7.152.524	0	127.462		7.025.062	130.011	546.573	

2.2.1 Toelichting bij post: Personeelsvoorzieningen

- Ultimo 2020 is er een voorziening van €250.000 voor jubileumuitkeringen aan het personeel. Deze uitkeringen aan het personeel vinden plaats bij een jubileum van vijftientig jaar en veertig jaar. De belangrijkste actuariële uitgangspunten die worden gebruikt bij het bepalen van de voorziening zijn: algemene salarisstijging 2,5% per jaar; disconteringsvoet 0,1%; blijfkans%:

	25-jarig jubileum	40-jarig jubileum
0-5 jaar	33%	24%
5-10 jaar	44%	29%
10-15 jaar	57%	35%
15-20 jaar	75%	47%
20-25 jaar	70%	60%
25-30 jaar	0%	36%
30-35 jaar	0%	57%
35-40 jaar	0%	100%

- Een voorziening voor verplichtingen in verband met doorbetaling loon als gevolg van ziekte of arbeidsongeschiktheid en personeelsleden die werkloos zijn geworden en voor wie de school tijdelijk het individuele gedeelte (25%) van de WW-uitkering moet betalen (€205.000).
- Ook is er een voorziening voor zowel de uren voor het 'Leeftijd fasebewust Personeelsbeleid' (€425.000), als de verlof-, ster- en overuren (€130.000).

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de extra dotatie bij de voorziening WGA/WW.

2.2.3 Toelichting bij post: Overige voorzieningen

Het betreft hier de voorziening voor het meerjarenonderhoudsplan (MOP). In het jaar 2020 heeft een forse onttrekking plaatsgevonden. Ook voor het jaar 2021 staan er diverse onderhoudswerkzaamheden gepland.

2.3.3 Toelichting bij post: Lang lopende leningen bij kredietinstellingen

Dit betreft de lening die is afgesloten bij de BNG ter financiering van de bouw van de nevenvestiging in Zaltbommel.

KS Kortlopende schulden				
2.4 Kortlopende schulden				
		31-12-2020		31-12-2019
		EUR		EUR
2.4.1	Kredietinstellingen	0		0
2.4.2	Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	0		0
2.4.3	Crediteuren	219.311		197.697
2.4.4	OCW/EZ	16.000		16.000
2.4.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	0		0
2.4.6	Schulden aan andere deelnemingen	0		0
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	586.938		554.946
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	180.574		176.673
2.4.9	Overige kortlopende schulden	187.204		371.599
2.4.10	Overlopende passiva	<u>1.165.449</u>		<u>1.336.041</u>
	Kortlopende schulden	2.355.476		2.652.956
Uitsplitsing				
2.4.7.1	Loonheffing	586.938		554.946
2.4.7.2	Omzetbelasting	0		0
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	0		0
2.4.7.4	Overige belastingen	<u>0</u>		<u>0</u>
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	586.938		554.946
2.4.9.1	Werk door derden	0		0
2.4.9.2	Overige	<u>187.204</u>		<u>371.599</u>
	Overige kortlopende schulden	187.204		371.599
2.4.10.1	Vooruitontvangen college- en les gelden	0		0
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ	680.784		855.211
2.4.10.3	Vooruitontvangen investeringssubsidies	3.206		12.011
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	0		0
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	425.334		413.935
2.4.10.6	Accountants- en administratiekosten	10.109		8.942
2.4.10.7	Rente	0		0
2.4.10.8	Overige	<u>46.016</u>		<u>45.942</u>
	Overlopende passiva	1.165.449		1.336.041

2.4.3 Toelichting bij post: Crediteuren

Het betreft hier ontvangen, maar nog niet betaalde facturen van leveranciers.

2.4.4 Toelichting bij post: OCW/EZ

Hier staat het voorschot dat van de overheid is ontvangen om Voortijdig Schoolverlaten (VSV) te voorkomen.

2.4.7.1 Toelichting bij post: Loonheffing

Dit betreft de nog af te dragen loonbelasting en sociale verzekeringspremies over de maand december. De schuld eind 2020 is hoger, omdat het gemiddelde salaris is gestegen en de totale werktijdfactor eind december hoger is dan het jaar ervoor.

2.4.8 Toelichting bij post: Schulden terzake van pensioenen

Dit betreft de nog af te dragen pensioenpremies over de maand december. De stijging wordt veroorzaakt (evenals bij de loonheffing) doordat het gemiddelde salaris is gestegen en de totale werktijdfactor eind december hoger is dan het jaar ervoor.

2.4.9 Toelichting bij post: Overige kortlopende schulden

Op deze rekening staan bedragen waarvoor de dienst is ontvangen in het afgelopen jaar, maar waarvoor nog geen factuur is ontvangen. Verder betreft dit de nog af te dragen bedragen voor zendingsgeld, nog af te dragen gelden voor acties enz. Eind 2019 stonden er nog een aantal 'te verwachten facturen' open in verband met de uitbreiding in Gorinchem.

2.4.10.2 Toelichting bij post: Vooruit ontvangen subsidies OCW/EZ

Dit zijn de reeds ontvangen gelden voor de functiemix. Zie ook [5.6](#). Daarnaast betreft dit ook subsidies die in het verleden zijn ontvangen en die vrijvallen wanneer er kosten zijn die hier betrekking op hebben. Met name de bestedingen voor de 'oude' technieksubsidie is de reden voor de afname. Zie ook [3.2](#) en [5.5](#).

2.4.10.3 Toelichting bij post: Vooruit ontvangen investeringssubsidies

Het betreft hier gelden die van de gemeente Gorinchem zijn ontvangen voor de zogenaamde eerste inrichting. De bedragen die hier staan, vertegenwoordigen de boekwaarde van de reeds geïnvesteerde bedragen.

2.4.10.5 Toelichting bij post: Vakantiegeld en -dagen

Dit betreft de verplichting tot betaling van de vakantiegeldanspraken. Het bedrag stijgt mee met de salariskosten.

2.4.10.6 Toelichting bij post: Accountants- en administratiekosten

Dit betreft het bedrag dat betaald moet worden aan accountantskosten, onder aftrek van het voorschot dat reeds is betaald.

2.4.10.8 Toelichting bij post: Overige

Dit bedrag betreft de volgende verplichtingen:

- Aanspraken bindingstoelage €38.000.
- Diverse andere verplichtingen €8.000.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van de risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van het CvB dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het CvB is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten zijn het kredietrisico en het liquiditeitsrisico.

Het beleid van het CvB om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Het CvB bewaakt voortdurend haar vorderingen. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor het CvB minimaal.

Liquiditeitsrisico

Het CvB heeft een treasurystatuut opgesteld waarin hij zijn beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de begroting wordt rekening gehouden met eventueel beperkte beschikbaarheid van liquide middelen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan op 'risicomijdende' rekeningen bij drie verschillende banken.

MG Model G Verantwoording Subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	uitgevoerd en afgerond?	Prestatie
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	Ja/Nee
Doorstroomprogramma Po-Vo	DPOVO18101	30-8-2018	124.000	124.000	91.492	32.508	0	32.508	0	0	0	Ja
Doorstroomprogramma Po-Vo	DPOVO01928	28-8-2019	124.000	62.000	41.638	20.362	62.000	40.969	0	41.393	0	Nee
Technisch VMBO	923382-2	20-11-2018	108.974	108.974	72.324	36.650	0	36.650	0	0	0	Nee
Technisch VMBO	963983-2	22-10-2019	248.246	248.246	0	248.246	0	186.605	0	61.641	0	Nee
Zij - instromer	1013534-1	22-10-2019	20.000	20.000	18.849	1.151	0	1.151	0	0	0	Ja
Zij - instromer	966939-1	20-3-2019	20.000	20.000	13.920	6.080	0	6.080	0	0	0	Ja
Studieverlof	2020/2/1632976	22-9-2020	79.076	0	0	0	79.076	79.076	0	0	0	Nee
Doorstroomprogramma Po-Vo	DPOVO20133	29-10-2020	58.000	0	0	0	29.000	0	0	29.000	0	Nee
Doorstroomprogramma Po-Vo	DPOVO20160	29-10-2020	45.000	0	0	0	22.500	0	0	22.500	0	Nee
Zij - instromer	1097427-1	27-10-2020	40.000	0	0	0	40.000	40.000	0	0	0	Nee
Totaal			867.296	583.220	238.223	344.997	232.576	423.039	0	154.534		
G2 Subsidies met verrekeningsclausule												
G2A Aflopend per ultimo verslagjaar												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar			
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			
G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar			
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			

OB Overheidsbijdragen			
3.1	Rijksbijdragen		
		31-12-2020	31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
3.1.1	Rijksbijdragen OCW/EZ	14.723.792	14.622.230
3.1.2	Overige subsidies OCW/EZ	1.088.025	915.724
3.1.3	Af: inkomensoverdrachten	0	0
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	795.782	617.027
	Rijksbijdragen	16.607.599	16.154.981
	Uitsplitsing		
3.1.1.1	OCW	14.723.792	14.622.230
3.1.1.2	EZ	0	0
	OCW		
3.1.2.1.1	Geoormerkte subsidies	441.606	303.000
3.1.2.2.1	Niet-geoormerkte subsidies	646.419	612.724
3.1.2.3.1	Toerekening investeringssubsidies	<u>0</u>	<u>0</u>
	Overige subsidies OCW	1.088.025	915.724
3.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies		
		31-12-2020	31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
3.2.1	Participatiebudget	0	0
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	<u>281.560</u>	<u>283.584</u>
	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	281.560	283.584

3.1.1 Toelichting bij post: OCW

Dit betreft de overheidsbijdragen voor personeel en materieel. De hoogte wordt vastgesteld op basis van onder andere het aantal leerlingen. De belangrijkste verschillen zijn:

- Voor de stijging van de loonkosten in 2020 is een bedrag beschikbaar gekomen van €405.000.
- In 2019 is een eenmalige bijdrage van de overheid ontvangen van €277.000.
- Het bedrag dat de overheid inhoudt op de bekostiging voor uitkeringskosten (75% van de WW-kosten in het onderwijs) is verhoogd met €18.000.
- De materiële vergoeding is geïndexeerd met een bedrag van €40.000.
- De vrijval van de functiemix is €46.000 lager.

3.1.2.1.1 Toelichting bij post: Geormerkte subsidies

Dit betreft diverse subsidies:

- a) Doorstroom PO-VO 1 en 2 voor totaal €73.000.
- b) Techniekgelden totaal €228.000.
- c) Subsidie zij-instromer €47.000.
- d) Subsidie Lerarenbeurs €79.000.
- e) Inhaal- en ondersteuningsprogramma's €14.000.

Zie ook model **G1** en 5.5.

3.1.2.2.1 Toelichting bij post: Niet-geormerkte subsidies

Als niet-geormerkte subsidies zijn bedragen binnengekomen voor:

- De verbetering van de kwaliteit in het voortgezet onderwijs, de 'prestatiebox': €610.000. Zie ook [3.1](#).
- De subsidie om Voortijdig Schoolverlaten (VSV) te voorkomen: €36.000.

3.1.4 Toelichting bij post: Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV

Dit betreft de bijdrage van het Reformatorisch samenwerkingsverband voor zorgleerlingen in verband met 'Passend Onderwijs'. Tot en met het jaar 2020 zijn de bedragen een aantal jaren gestegen door de zogenaamde verevening, die is ingevoerd bij de overgang naar de nieuwe financiering voor de zorgleerlingen. Vanaf heden zullen deze inkomsten een stabiel beeld vertonen.

3.2.2 Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Dit betreft de vergoeding die de gemeente verstrekt bij uitbreiding van het leerlingenaantal voor de eerste inrichting. Dit bedrag wordt lager, omdat de inrichting (inventaris) inmiddels bijna volledig is afgeschreven.

AB Andere baten				
3.5	Overige baten			
		31-12-2020	31-12-2019	
		EUR	EUR	
3.5.1	Verhuur			
3.5.2	Detachering personeel	412.988	435.171	
3.5.3	Schenking			
3.5.4	Sponsoring			
3.5.5	Ouderbijdragen	91.920	253.898	
3.5.6	Overige	260.028	263.687	
Overige baten		764.936	952.756	

3.5.2 Toelichting bij post: Detachering personeel

Dit betreft de doorbelasting voor personeelsleden die (tijdelijk) op een andere plaats zijn gedetacheerd om daar werkzaamheden te verrichten. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de teruglopende mbo-werkzaamheden.

3.5.5 Toelichting bij post: Ouderbijdragen

Het betreft hier de ontvangsten van leerlingen of ouders/verzorgers voor lesmaterialen, de algemene vrijwillige ouderbijdrage en de bedragen van doorberekende excursies e.d. De daling wordt veroorzaakt door de lagere excursiekosten als gevolg van de coronamaatregelen.

3.5.6 Toelichting bij post: Overige

Het betreft hier de volgende inkomsten:

- a) Bijdrage voor de 'Reformatorische Academische Opleidingsschool' (RAOS), in totaal €13.000.
- b) Bijdrage vanuit het mbo voor de materiële vergoeding €122.000.
- c) Subsidie Erasmus+ voor internationale (na)scholing en uitwisseling €30.000.
- d) Subsidie op zonnepanelen voor een totaalbedrag van €26.000.
- e) Diverse andere subsidies, bijdragen en ontvangsten €69.000, dit is inclusief enkele giften van kerken en particulieren die als private inkomsten zijn aangemerkt €2.570.

LA Lasten

4.1 Personeelslasten			
		31-12-2020	31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
4.1.1	Lonen en salarissen	13.654.894	13.220.511
4.1.2	Overige personele lasten	1.104.846	734.949
4.1.3	Af: uitkeringen	102.741	90.706
	Personeelslasten	14.656.999	13.864.754
	Uitsplitsing		
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	10.759.697	10.372.247
4.1.1.2	Sociale lasten	1.302.392	1.271.213
4.1.1.3	Pensioenpremies	1.592.805	<u>1.577.051</u>
	Lonen en salarissen	13.654.894	13.220.511
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	226.907	15.500
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	484.340	256.410
4.1.2.3	Overig	<u>393.599</u>	<u>463.039</u>
	Overige personele lasten	1.104.846	734.949
	4.2 Afschrijvingen		
		31-12-2020	31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
4.2.1	Immateriële vaste activa	0	0
4.2.2	Materiële vaste activa	1.106.049	957.373
	Afschrijvingen	1.106.049	957.373
	4.3 Huisvestingslasten		
		31-12-2020	31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
4.3.1	Huur	46.559	162.039
4.3.2	Verzekeringen	0	0
4.3.3	Onderhoud	87.754	62.080
4.3.4	Energie en water	96.883	114.633
4.3.5	Schoonmaakkosten	271.256	268.947
4.3.6	Heffingen	52.959	58.605
4.3.7	Overige	39.445	44.427
4.3.8	Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	<u>346.167</u>	<u>332.433</u>
	Huisvestingslasten	941.023	1.043.164
	4.4 Overige lasten		
		31-12-2020	31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	244.815	257.218
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	685.729	1.009.368
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	0	0
4.4.4	Overige	<u>0</u>	<u>0</u>
	Overige lasten	930.544	1.266.586
	Specificatie honorarium		
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	19.820	16.202
4.4.1.2	Andere controleopdrachten	0	0
4.4.1.3	Fiscale adviezen	0	0
4.4.1.4	Andere niet-controledienst	<u>0</u>	<u>0</u>
	Accountantslasten	19.820	16.202

4.1 Toelichting bij post: Personeelslasten

De wijziging van de jaarlijkse kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende zaken:

- a) Een stijging van de WTF met 1,3 fte, wat neerkomt op een bedrag van €91.000. Deze stijging kan worden verklaard door:
 - a. Toename van het aantal lesuren (+0,6).
 - b. Toename van het aantal uren voor leerlingenzorg (+2,0).
 - c. Afname van het langdurig ziekteverzuim (-1,7).
 - d. Wijziging van het aantal uren waarvoor ook gelden worden ontvangen, of uren die niet betaald hoeven te worden: mbo, techniekproject, project doorstroom PO-VO, LPB-uren (+1,1). Hieronder valt ook het inzetten vanaf november van de leswaarnemers in het kader van de ontvangen convenantgelden.
 - e. Diverse overige (taak)uren (-0,7).
- b) Overige aan het salaris gerelateerde kosten zoals:
 - a. De jaarlijkse periodiek per 1 augustus geeft hogere kosten van €110.000.
 - b. De salarisstijging volgens cao van 1 maart 2020 voor een bedrag van €290.000.
 - c. De verhoging van de eindejaarsuitkering naar 8% kost €75.000.
 - d. In juni 2020 was er een eenmalige cao-uitkering van €132.000.
 - e. De werkgeverslasten zijn gestegen met €35.000.
 - f. Gemiddeld lagere kosten vanwege het benoemen van beginnende docenten. Het berekende voordeel is €103.000.
 - g. Lagere kosten vanwege de Functiemix €46.000.
 - h. In 2020 werd er meer betaald voor transitie- en afscheidvergoedingen €35.000.
- c) In 2019 kon een voorziening vrijvallen voor langdurig zieke collega's. In 2020 moest een aanvullende voorziening worden opgezet. Het verschil bedraagt €240.000.
- d) Doordat er vaker een beroep op de organisatie 'Westerduin Adhocdocent' moest worden gedaan voor het inhuren van externe docenten zijn er in totaal €70.000 hogere kosten.
- e) Er moest een extra voorziening worden gemaakt van €25.000 voor nog op te nemen zwangerschapsverlof (uit vooral voorgaande jaren).
- f) De reis- en overblijfkosten waren lager, voor in totaal €34.000.
- g) Lagere wervingskosten €22.000.
- h) Lagere kosten voor verzuimpreventie en re-integratie €30.000.

4.2.2 Toelichting bij post: Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn hoger dan het voorgaande jaar. De redenen zijn:

- a) De uitbreiding in Gorinchem, inclusief meubilair €77.000.
- b) De uitbreiding met de zonnepanelen in Gorinchem €13.000.
- c) Duurdere boeken met steeds vaker een (uitgebreidere) digitale content €58.000.

4.3.1 Toelichting bij post: Huur

Er wordt huur betaald voor:

- a) Sporthallen voor bewegingsonderwijs.
- b) Een drietal lokalen, die het eigendom zijn van de vereniging.

In 2019 werd er nog huur betaald voor de dependance, aan de gemeente Gorinchem en voor de tijdelijke huisvesting voor het mbo en de afdeling economie & ondernemen.

4.3.3 Toelichting bij post: Onderhoud

Dit betreft het technisch onderhoud aan de gebouwen, dat van het ene op het andere jaar kan variëren, maar in de praktijk vrij stabiel blijft. In 2019 zijn er tijdens de verbouwing minder onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit is in 2020 weer ingehaald.

4.3.4 Toelichting bij post: Energie en water

Hier zien we een daling vanwege het gebruik van de zonnepanelen en een lagere bezetting van de school vanwege de coronamaatregelen.

4.3.5 Toelichting bij post: Schoonmaakkosten

Dit betreft zowel de middelen als de ingehuurde diensten. Op dit moment zijn we weer een traject begonnen voor een nieuwe aanbesteding.

4.3.6 Toelichting bij post: Heffingen

Deze kosten betreffen de gemeentelijke belastingen en de kosten van afvalverwijdering en voor Zaltbommel de OZB.

4.3.7 Toelichting bij post: Overige

Dit betreft voornamelijk eenmalige huisvestingskosten, die variëren van het ene op het andere jaar.

4.3.8 Toelichting bij post: Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen

Dit betreft de voorziening voor groot onderhoud. De stijging is voornamelijk het gevolg van de nieuwe huisvestingssituatie, waarbij ook de uitbreiding bij de dotatie is betrokken.

4.4.1 Toelichting bij post: Administratie- en beheerslasten

In 2019 hadden we hogere kosten voor de MR en de RvT. Deze zijn in 2020 weer lager.

4.4.2 Toelichting bij post: Inventaris, apparatuur en leermiddelen

Dit betreft de kosten van de vakgroepen, de diverse leermiddelen, de ICT-afdeling, de leerlingenzorg, PR enz.

Het verschil met voorgaand jaar wordt veroorzaakt door:

- Een daling bij de vakgroepen wegens o.a. de coronacrisis €120.000.
- Lagere excursiekosten vanwege de coronacrisis €175.000.
- Lagere kosten voor internationalisering €10.000.
- Overige kosten €19.000.

FB Financieel				
5	Financiële baten en lasten			
		31-12-2020		31-12-2019
		EUR		EUR
5.1	Rentebaten	-1.163		3.770
5.3	Waardeveranderingen fin. vaste activa en effecten	0		0
5.4	Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten	0		0
5.5	Rentelasten (-/-)	-141.562		-144.092
	Financiële baten en lasten	-142.725		-140.322

5.1 Toelichting bij post: Rentebaten

Per saldo zijn er negatieve rentebaten door de omgekeerde rentestructuur bij de banken. Er heeft (nog) geen verdeling van de rentebaten plaatsgevonden naar de private gelden, omdat deze pas in het najaar zijn ingebracht. De rentelasten betreffen de lening (annuïteit) voor onze school in Zaltbommel.

VT Verplichte Toelichting		
Model E: Verbonden partijen met minderheidsdeelneming		
Naam	Juridische vorm 2020	Statutaire zetel
Vereniging voor Christelijk VO op Reformatorische grondslag	Vereniging	Gorinchem
Stichting Vermogensbeheer 1)	Stichting	Gorinchem
Vereniging Reformatorisch Passend Onderwijs voor Voortgezet Onderwijs	Vereniging	Utrecht
1) De Stichting Vermogensbeheer is opgeheven per 30 september 2020		

Op 8 november 2019 is het besluit genomen om de Stichting VB op te heffen. De redenen daarvoor waren:

- De noodzaak om het private vermogen in een aparte stichting onder te brengen is er niet meer. Er is, gezien de ontwikkelingen in het onderwijs, geen reden om aan te nemen dat de overheid het private vermogen van scholen zal afromen.
- Als het vermogen van de Stichting VB wordt ondergebracht bij de Stichting VO, mag het meegeteld worden als weerstandsvermogen. Daardoor hoeft er geen dubbele reserve te worden aangehouden, wat de beschikbaarheid van gelden voor het onderwijs vergroot.
- De Stichting VO heeft de ANBI-status. Dat betekent dat de inkomsten voor de Stichting VB in de toekomst minimaal zullen zijn.
- De jaarlijkse kosten om de Stichting VB in stand te houden, zijn ongeveer €1.500.

Het besluit hiertoe is genomen in de vergadering van 8 november 2019, op die voorwaarde dat ook goedkeuring nodig is van het Verenigingsbestuur. Deze heeft in haar vergadering van 21 november 2019 zijn goedkeuring hieraan gegeven.

Op woensdag 30 september 2020 is het bestuur voor het laatst bijeengewees om het definitieve besluit te nemen de stichting te beëindigen. Dit is gebeurd met instemming van al de bestuursleden. Het vermogen per 30 september groot €1.247.762,53 is overgeboekt naar de Stichting VO. Hierbij is de splitsing tussen de bestemmingsreserve vervoer (€ 7.555) en de algemene reserve (€1.240.208) intact gelaten. Dit is met name gedaan, daar de Stichting VO de doelstellingen van de Stichting VB heeft overgenomen.

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op de Gomarus s.g. van toepassing zijnde regelgeving

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld

Gemiddelde totale baten	4				
Gemiddeld aantal studenten	2				
Gewogen aantal onderwijssoorten	3				
Totaal aantal complexiteitspunten	9				

Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor de Gomarus s.g. is €157.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen				
<i>1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.</i>				
Bedragen x € 1	Dhr. Ir. Chr.J. Flikweert	Dhr. J.W.S. Arkeroots	Dhr. J. de Deugd	Dhr. C. van Rijswijk
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Directeur	Directeur	Directeur
Duur dienstverband in 2020	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 157.000	€ 157.000	€ 157.000	€ 157.000
Bezoldiging				
Beloning	€ 127.374	€ 88.496	€ 99.864	€ 92.012
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 374	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.436	€ 14.371	€ 16.336	€ 16.287
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 147.810</i>	<i>€ 103.241</i>	<i>€ 116.200</i>	<i>€ 108.299</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	€ 147.810	€ 103.241	€ 116.200	€ 108.299
<i>1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (vervolg).</i>				
Bedragen x € 1	Dhr. Ir. Chr.J. Flikweert	Dhr. J.W.S. Arkeroots	Dhr. J. de Deugd	Dhr. C. van Rijswijk
Gegevens 2019				
Duur dienstverband in 2019	1/1 - 31/12	1/8 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2019 (fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Bezoldiging 2019				
Beloning	€ 119.317	€ 36.731	€ 94.160	€ 87.967
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.795	€ 6.113	€ 17.145	€ 16.458
Totaal bezoldiging 2019	€ 139.112	€ 42.844	€ 111.305	€ 104.425
Individueel bezoldigingsmaximum 2019	€ 152.000	€ 63.333	€ 152.000	€ 152.000

<i>1c. Toezichthoudende topfunctionarissen</i>				
Bedragen x € 1	Dhr. T.A. Stoop	Dhr. J.S. Breedveld	Dhr. J.J.P. Eijkenaar	Dhr. P. van Hartingsveldt
Functie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 23.550	€ 15.700	€ 15.700	€ 15.700
Bezoldiging				
Beloning	€ 5.887	€ 3.925	€ 3.925	€ 3.925
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 5.887</i>	<i>€ 3.925</i>	<i>€ 3.925</i>	<i>€ 3.925</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	€ 5.887	€ 3.925	€ 3.925	€ 3.925
Gegevens 2019				
Duur dienstverband in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2019				
Beloning	€ 5.700	€ 3.800	€ 3.800	€ 3.800
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
Totaal bezoldiging 2019	€ 5.700	€ 3.800	€ 3.800	€ 3.800
Individueel bezoldigingsmaximum 2019	€ 22.800	€ 15.200	€ 15.200	€ 15.200

<i>1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)</i>			
Bedragen x € 1	Dhr. G. Leertouwer	Dhr. E.J. Nieuwenhuis	Dhr. Y. Paans
Functie	Lid	Lid	Lid
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 15.700	€ 15.700	€ 15.700
Bezoldiging			
Beloning	€ 3.925	€ 3.925	€ 3.925
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn			
<i>Subtotaal</i>	€ 3.925	€ 3.925	€ 3.925
-/- onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	€ 3.925	€ 3.925	€ 3.925
Gegevens 2019			
Duur dienstverband in 2019	1/8 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2019			
Beloning	€ 1.583	€ 3.800	€ 3.800
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn			
Totaal bezoldiging 2019	€ 1.583	€ 3.800	€ 3.800
Individueel bezoldigingsmaximum 2019	€ 6.333	€ 15.200	€ 15.200

E Overige gegevens

E.1 Bestemming van het exploitatiesaldo

Bestuursbesluit: het exploitatietekort over 2020 over de publieke activiteiten (€125.815) is onttrokken aan de algemene publieke reserve; het overschot op de private activiteiten (€2.570) is toegevoegd aan de algemene private reserve.

E.2 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per 1 december 2017 is een huurcontract ingegaan voor de reproapparatuur. Dit contract heeft een looptijd van vijf jaar en vijf maanden en loopt af op 1 mei 2023. De contractwaarde is totaal €125.740. Daarvan zijn per 31-12-2020, 37 maanden verstreken, zodat de resterende verplichting op die datum €54.165 bedraagt. Verder is de Gomarus met diverse leveranciers een overeenkomst aangegaan inzake de levering en afname van producten en diensten. Dit betreft educatieve informatiedragers, hard- en software, schoonmaak, onderhoud enz. De duur van deze overeenkomsten varieert van één jaar tot enkele jaren. Zonder uitzondering leiden deze overeenkomsten niet tot kosten als door de school geen afname plaatsvindt.

E.3 Niet in de balans opgenomen regelingen

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de regeling 'Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs' (kenmerk WJZ-2005/54063802) toegestaan een vordering op te nemen op het ministerie van OCW. Het voorwaardelijke karakter van deze vordering (uitkering zal alleen bij liquidatie plaatsvinden) leidt tot een nihil-waardering.

E.4 Gebeurtenissen na balansdatum

In februari jl. is door de overheid toegezegd dat er extra gelden naar het onderwijs zullen gaan om de gevolgen van de coronacrisis voor het onderwijs te bestrijden.

E.5 Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer	42556
Naam instelling	Stichting voor Chr. VO op Ref. grondslag te Gorinchem
Adres	Hoefslag 11
Postadres	Postbus 425
Postcode/Plaats	4200 AK GORINCHEM
Telefoon	0183 - 610361
Fax	0183 - 621022
E-mail	info@gomarus.nl
Internetsite	www.gomarus.nl
Contactpersoon	Dhr. W.G. van Horssen
Telefoon	0183 – 610373
E-mail	wgvanhorsen@gomarus.nl

E.6 Opgave bestaan nevenvestigingen

Vanaf 2018 is er een nevenvestiging in Zaltbommel. Deze heeft het (sub)Brin 00WH02.

E.7 Controleverklaring

E.8 Vaststelling en goedkeuring

Vaststelling door College van Bestuur

Gorinchem,

Dhr. Chr.J. Flikweert

Goedkeuring door de Raad van Toezicht

Gorinchem,

Dhr. J.S. Breedveld

Dhr. J.J.P. Eijkenaar

Dhr. P. van Hartingsveldt

Dhr. G. Leertouwer

Dhr. E.J. Nieuwenhuis

Dhr. T.A. Stoop

Dhr. Y. Paans

Postadres
Postbus 425
4200 AK Gorinchem

Gorinchem
Hoefslag 11
4205 NK Gorinchem

Zaltbommel
Oude Bosscheweg 4
5301 LA Zaltbommel

T (0183) 610 361
E info@gomarus.nl
W gomarus.nl

